

Názory na verejnoprávnu televíziu na Slovensku

Záverečná správa z kvalitatívneho výskumu pre Mediálny Inštitút

Jún 2000

FOCUS
Centrum pre sociálnu a marketingovú analýzu
Grösslingová 37
P.O.BOX 293
810 00 Bratislava 1
tel: (07) 5293 1366
fax: (07) 5293 1378
e-mail: focus@gtinet.sk

OBSAH

INFORMÁCIA O VÝSKUME	3
HLAVNÉ ZÁVERY	5
VÝSLEDKY VÝSKUMU	7
1. OBLÚBENÉ TELEVÍZNE STANICE	8
1.1. Najsledovanejšie televízne stanice	9
1.2. Dôvody preferovania televíznych staníc	10
2. SÚČASNÉ VNÍMANIE STV	11
2.1. Aká je STV	11
2.2. Najsledovanejšie programy STV	14
2.3. Čo chýba vo vysielaní STV	16
2.4. Rozdiely medzi STV a inými televíznymi stanicami	18
2.4.1. STV verzus zahraničné televízne stanice	18
2.4.2. STV verzus domáce televízne stanice	20
2.5. Premeny STV	22
2.5.1. STV spred 10 rokov a dnes	22
2.5.2. Zmeny STV po voľbách 1998	24
3. VEREJNOPRÁVNA TELEVÍZIA	25
3.1. Čo je verejnoprávna televízia - predstavy a očakávania	25
3.2. Pre koho vysiela verejnoprávna televízia	29
3.3. Rozdiely medzi verejnoprávnou a inými televíziami	30
3.4. Financovanie verejnoprávnej televízie	31
3.5. Kontrola verejnoprávnej televízie	33
3.6. Riadenie verejnoprávnej televízie	35
3.7. Rešpektovanie názorov divákov vo verejnoprávnej televízii	36
3.8. Vzor verejnoprávnej televízie	37
4. VEREJNOPRÁVNA TELEVÍZIA NA SLOVENSKU	39
4.1. Je alebo nie je STV verejnoprávnou televíziou?	39
4.2. Je treba verejnoprávnu televíziu na Slovensku?	41
4.3. Komu by verejnoprávna televízia chýbala?	44
5. NÁZORY NA MODEL VEREJNOPRÁVNEJ TELEVÍZIE	45
5.1. Verejnoprávna televízia je určená pre verejnosť	45
5.2. Verejnoprávna televízia je financovaná koncesionárskymi poplatkami	46
5.3. Verejnoprávna televízia je kontrolovaná verejnosťou	48
6. NÁZORY NA KONCESIONÁRSKY POPLATOK	49
6.1. Prečo nezvyšovať koncesionársky poplatok	49
6.2. Prečo možno zvýšiť koncesionársky poplatok	51

INFORMÁCIA O VÝSKUME

Výskum „Názory na verejnoprávnu televíziu na Slovensku“ vznikol na podnet Mediálneho Inštitútu v Bratislave.

Cieľ výskumu

Cieľom výskumu bolo zistiť, ako vnímajú a hodnotia súčasné vysielanie Slovenskej televízie jej diváci a čo si myslia o verejnoprávnom tomto médiu.

Výskum sa zamerával na širšie spektrum otázok v rámci nasledujúcich okruhov:

- ◆ porovnanie vysielania STV a vysielania iných domácich a zahraničných televíznych staníc
- ◆ predstavy a očakávania voči verejnoprávnej televízii - jej vlastnosti, spôsob kontroly, riadenia a financovania
- ◆ súčasná podoba STV a plnenie kritérií verejnoprávnej televízie, potreba takejto televízie na Slovensku
- ◆ hodnotenie modelu verejnoprávnej televízie

Metodika výskumu

Empirické podklady na vypracovanie záverečnej správy boli získané pomocou metódy skupinových diskusií - focus groups. Zmyslom tejto kvalitatívnej metódy je pokryť v čo najširšej miere názorovú škálu na diskutovaný problém a popísať diskutovaný jav.

Výsledky výskumu nemožno celoplošne alebo regionálne generalizovať, ani ich kvantifikovať. Podstatné pre každý vyslovený názor je to, že v diskusii odznel, až potom jeho frekvencia.

Skupinové rozhovory sa uskutočnili v štyroch diskusných skupinách:

- ◆ v Bratislave (451 395 obyvateľov k 1.1.1998) - 8.6.2000
- ◆ v Tvrdošíne (9 440 obyvateľov) - 13.6.2000
- ◆ v Banskej Bystrici (84 183 obyvateľov) - 15.6.2000
- ◆ v Bánovciach nad Bebravou (20 713 obyvateľov) - 20.6.2000.

Diskusie boli moderované internými pracovníkmi agentúry FOCUS na základe vopred pripraveného scenára a trvali 90 minút. Priebeh diskusií bol snímaný na videozáznam.

Skupinových diskusií sa spolu zúčastnilo 38 respondentov.

Regrutáciu účastníkov skupinových diskusií uskutočnili externí spolupracovníci agentúry FOCUS na základe regrutačných dotazníkov. Cieľom regrutácie bolo získať respondentov, a to:

- ◆ pravidelných divákov televízie - sledujúcich televíziu denne aspoň jednu hodinu,
- ◆ divákov sledujúcich vysielanie STV aspoň 5 hodín týždenne,
- ◆ mužov aj ženy (50%:50%)
- ◆ vo veku nad 18 - 34 rokov (35%), 35-54 rokov (45%), 55 a viac rokov (20%)
- ◆ so vzdelaním: základným, resp. stredoškolským bez maturity (30%), stredoškolským s maturitou (50%), vysokoškolským (20%)

HLAVNÉ ZÁVERY

- ◆ Televízni diváci si skôr vyberajú televízne programy a nie televízne stanice. Pri sledovaní televízie sa diskutujúci prvotne orientujú na výber konkrétnych televíznych programov bez ohľadu na to, o aké televízne stanice ide.
- ◆ Diskutujúci preferujú televízne stanice, ktoré sa vyznačujú dynamikou, ponúkajú objektívne informácie, majú málo reklám a poskytujú širokú ponuku programov.
- ◆ Slovenská televízia je najčastejšie spájaná s konkrétnymi reláciami - spravodajstvo, šport, dokumentaristika. Vo všeobecnosti je však STV vnímaná veľmi kriticky:
 - 3 STV je zastaralá, "chce to niečo nové"
 - 3 STV je "suchopárna", poskytuje málo zábavy
 - 3 STV nemá stabilizovanú programovú štruktúru a má malý výber programov
 - 3 STV nie je dostatočne objektívna v spravodajstve, neprezentuje širokú škálu názorov
- ◆ V programovej ponuke STV respondentom najviac chýbajú zábavné programy, vzdelávacie programy (napr. jazykové kurzy) a filmy pre pamätníkov.
- ◆ Rozdiely medzi STV a inými televíznymi stanicami (domácimi, ako aj zahraničnými) sú vnímané hlavne cez programy jednotlivých televíznych staníc. Menej sú vnímané iné rozdiely ako štýl spravodajstva, množstvo reklamy, atď. STV je oproti zahraničným televíznym staniciam (vrátane českých) hodnotená výrazne negatívne. Naopak, v porovnaní so slovenskými televíznymi stanicami sa objavujú aj rozdiely, ktoré sú pozitívnejšie pre STV.
- ◆ Zmeny, ktoré v STV prebehli po roku 1989 sú vnímané výrazne pozitívne. Premeny v minulosti nedávnej (po voľbách v roku 1998) diskutujúci vnímajú skôr negatívne, resp. hodnotia stav po roku 1998 ako nezmenený.
- ◆ Väčšina diskutujúcich má jasnú predstavu, aká by mala byť verejnoprávna televízia. Takúto televíziu na Slovensku respondenti chcú, ale STV v súčasnosti za verejnoprávnu nepovažujú. Podľa diskutujúcich by mala verejnoprávna televízia predovšetkým :
 - 3 poskytovať široké spektrum programov a
 - 3 byť televíziou pre všetkých, pre každého.
- ◆ Podľa diskutujúcich má verejnoprávna televízia poskytovať objektívne informácie, informovať povinne "o všetkom", má reflektovať problémy bežných ľudí, informovať nezaujate, prezentovať všetky politické spektrá. Z hľadiska programovej skladby má verejnoprávna televízia poskytovať programy všetkých žánrov a zabávať ľudí (poskytovať im relax).
- ◆ Rozdiely medzi komerčnou televíznou stanicou na jednej strane a verejnoprávnu či štátnou televíziou na strane druhej sú respondentom jasné. Majú vyhranený názor na to, aká by mala byť verejnoprávna televízia, hlavne čo sa týka jej programov. Očakávajú od nej predovšetkým širšiu, pestrejšiu ponuku programov pre všetky vekové a sociálne vrstvy obyvateľstva.

- ◆ Naproti tomu, rozdiely medzi verejnoprávnu a štátnou televíziou nie sú jasné. Pre väčšinu respondentov sa verejnoprávna televízia rovná štátnej televízii. Toto splyvanie súvisí predovšetkým so spôsobom financovania verejnoprávnej televízie - prevláda predstava, že takáto televízia je a má byť financovaná štátom, zdrojmi zo štátneho rozpočtu.
- ◆ Väčšina diskutujúcich je toho názoru, že verejnoprávna televízia nie je financovaná z jedného zdroja, ale má viacero zdrojov príjmov. V rámci nich dominujú, podľa respondentov, štátne zdroje - peniaze zo štátneho rozpočtu. Hlavne v tomto bode dochádza k zámene verejnoprávnej televízie za televíziu štátnu.
- ◆ Respondenti mali problémy vymedziť, kto kontroluje verejnoprávnu televíziu. Časť z nich sa vôbec nevedela vyjadriť ku kontrole a druhá veľká časť opísala kontrolný orgán verejnoprávnej televízie v tej podobe, ako existuje dnes, t.j. najmä Rada pre televízne a rozhlasové vysielanie.
- ◆ Väčšina diskutujúcich sa zhodla v názore, že verejnoprávna televízia by mala mať vysoko profesionálny manažment, zložený z odborníkov a nie napríklad z „politicky dosadených osôb“.
- ◆ V súvislosti s otázkami o kontrole a riadení verejnoprávnej televízie sa často objavoval názor, že takáto televízia by mala dbať na mienku obyvateľov. Mala by jednak poznať, aký je názor divákov (a zároveň aj jej financovateľov), no predovšetkým by ho mala rešpektovať a riadiť sa ním.
- ◆ Približne polovica diskutujúcich nemá vzor, model televíznej stanice, ktorá by pre nich spĺňala všetky kritériá verejnoprávnej televízie (t.j. tak, ako ju sami definujú). Pre väčšinu respondentov je vzorom verejnoprávnej televízie Česká televízia, pretože má vyhovujúcu programovú štruktúru a je objektívna v spravodajstve.
- ◆ Medzi diskutujúcimi prevláda názor, že hoci sa Slovenská televízia nazýva verejnoprávnu, nespĺňa kritériá verejnoprávnej, tak ako si ich predstavujú samotní diváci. Argumentuje sa opäť prevažne nedostatkami STV v programovej skladbe a slabej orientácii na verejnosť. Väčšina respondentov súhlasí s tým, že táto televízia by sa mala snažiť stať sa verejnoprávnu, pretože:
 - 3 Slovensko potrebuje objektívne spravodajstvo,
 - 3 Slovensko potrebuje aspoň jednu televíziu so širokou paletou programov pre všetkých divákov,
 - 3 STV má už teraz pokrytie televíznym signálom na celom území SR,
 - 3 takáto televízia má významné výchovno-vzdelávacie poslanie, ktoré Slovensko potrebuje.
- ◆ Väčšina diskutujúcich je presvedčená, že verejnoprávna televízia sa v našich podmienkach bez štátnej podpory neuživí. Príspevky od obyvateľov vo forme koncesionárskych poplatkov či financie za reklamný priestor jej na činnosť stačiť nebudú – slovenský trh je malý.
- ◆ Medzi diskutujúcimi prevažoval názor, že koncesionárske poplatky by sa zo súčasnej úrovne 75 Sk za mesiac už zvyšovať nemali. Niektorí to odôvodňujú nízkou životnou úrovňou obyvateľstva, iní obavami z „nenapravitelnosti“ STV (z toho, že ani po zvýšení poplatkov sa v nej nič nezmení).

VÝSLEDKY VÝSKUMU

1. OBLÚBENÉ TELEVÍZNE STANICE

Televízni diváci si vyberajú skôr televízne programy a nie televízne stanice. Pri sledovaní televízie sa diskutujúci prvotne orientujú na výber konkrétnych televíznych programov bez ohľadu na to, o aké televízne stanice ide.

"Nemám špeciálnu stanicu. Keď je dobrý film na STV1, prepnem tam, keď je dobrý film na ČT1, prepnem tam. Čiže nemám vyslovene nejakú vytipovanú stanicu, ktorú len pozerám."

"Najčastejšie čo pozerám, tak to sú súťaže, lebo ja každej súťaži fandím a v podstate na všetkých, či českých alebo slovenských alebo zahraničných nemeckých čo sa jedná o súťaže, tak všetko pozerám."

"Väčšinou pozerám telku tak, že prepínam a keď ma niečo zaujme, tak to pozerám ďalej."

Medzi niektorými respondentami sa objavili rozdiely vo vnímaní **najoblúbenejšej a najčastejšie sledovanej** televíznej stanice. Televízne stanice, ktoré respondenti najviac obľubujú, nemusia byť vždy aj najčastejšie sledované. Tento fakt súvisí aj s tým, že pri sledovaní televízie je niektorý z členov rodiny prinútený prispôbiť sa iným. Ďalším dôvodom je tiež lepší príjem niektorej z televíznych staníc.

"... a tiež sa to tak prelína navzájom tie športové prenosy a samozrejme treba aj v rodine, keď je záujem, koľko razy musí ten šport nejakú isť bokom, že sa pozrie....urobí sa kompromis. A pozerá sa časť futbalu alebo časť hokeja a zase sa prepne, ak je nejaký film."

"Samozrejme tak sa muselo pozerat' to, čo chceli dievky."

"Ja sa ešte zapojím, že záleží od zloženia rodiny, alebo ako sa človek dostane k tomu. Takže potom je niekedy dilema, keď je jeden televízor, že čo sa bude dívať. Potom už nastávajú také trenice domáce, no a záleží, kto koho prehlasuje. A záleží, že čo sa vlastne chytá a dá sa chytiť z tých satelitov, že čo si človek objednal."

"Sledujem STV 1, STV 2, často Markízu, lebo tá sa mi najlepšie chytá, najľahšie."

Respondenti, ktorí majú možnosť výberu z viacerých televíznych staníc, t.j. majú káblovú televíziu alebo satelit, majú skôr svoje obľúbené stanice. Naopak tí, čo nemajú veľký výber z televíznych staníc, hovoria skôr o najčastejšie sledovanej televíznej stanici.

"Bývam na takom činžiaku, kde sú len tri programy. Prvý a druhý slovenský - Slovenská televízia a Markíza. Takže som nútený pozerat' len naše televízie. O tých druhých vôbec nemám prehľad, čo by som aj chcel mať, nejaké také tie filmy pozrieť. Aspoň teda české stanice nejaké. Takže som nútený - pozerám len naše stanice."

"Ja tiež prakticky najradšej som pozerával ten Max 1. No teraz už kábel nemám, tak zase Markíza zostala."

"U nás tiež veľa možností nie je. My máme päť staníc. Tri slovenské a dve české chytáme, ČT1 tak slabšie. No najčastejšie môžem povedať, že sa pozerá Markíza, STV televízne noviny."

1.1. Najsledovanejšie televízne stanice

Možnosť prijmu televíznych staníc sa silne odráža na preferenciách obľúbenosti. Zväčša každý, kto má prístup k zahraničným televíznym staniciam, má svoju obľúbenú, častejšie sledovanú zahraničnú televíziu stanicu. Medzi respondentami boli v približne rovnakej miere sledované slovenské aj zahraničné televízne stanice. Rovnováha tohto rozdelenia spočíva aj v tom, že respondenti uvádzali viaceré obľúbené televízne stanice, pričom vyberali jednu domácu a jednu zahraničnú.

"Sledujem prevažne stanice zahraničné, ako napríklad športového zamerania skôr ako je DSF alebo EUROsport. Z našich staníc domácich sledujem prevažne najviac Markízu."

"Z našich pozerám najčastejšie Markízu, niekedy aj Lunu. Z českých ma tiež zaujíma Prima, kvôli tým starším filmom."

"Z tých českých teda Max a zo slovenských Markíza ."

"Jedna to zrejme nebude, ale dve aspoň - zo slovenských Markízu a z tých zahraničných Eurosport."

"Najviac preferujúce sú tie dva komerčné programy, zo slovenskej je to Markíza a z českých Nova."

Medzi najsledovanejšie slovenské televízne stanice patrí predovšetkým televízna stanica **Markíza** a potom **STV** (pričom sledovanosť STV1 vysoko prevyšuje sledovanosť vysielania STV2). Menej sledovaná je nedávno vzniknutá slovenská televízna stanica Luna.

Zo zahraničných televíznych staníc sú preferované české televízne stanice a to hlavne ČT1 a ČT2. Prijem ČT vďaka káblovej televízii je veľmi rozšírený. Ďalšími často sledovanými sú televízne stanice Nova, Prima, Max1. Vysokej sledovanosti českých staníc napomáha aj jazyková príbuznosť.

Z úplne cudzojazyčných sú sledované najmä športové kanály ako Eurosport, DSF. Ďalšie boli menované: SAT1, PRO7, RTL2, poľské televízne stanice - Polsat (v prípade respondentov v Tvrdošíne) a hudobné stanice ako MTV a VIVA1, VIVA2.

Podľa obľúbenosti jednotlivých programov sa objavujú rozdiely medzi diskutujúcimi. Muži obľubujú športové programy, ktoré sledujú na STV2 a na zahraničných športových kanáloch. **Mladí** uvádzali najmä **hudobné programy**, prípadne už spomínané **športové programy**, či už na domácich alebo zahraničných televíznych staniciach. **Ženy sledujú skôr zábavné programy a romantické seriály,** ktoré sledujú na Markíze či českých televíznych staniciach ako ČT a Nova.

1.2. Dôvody preferovania televíznych staníc

Respondenti preferujú televízne stanice, ktoré:

- **sa vyznačujú dynamikou**

"Je to také pružnejšie (Markíza), aspoň majú také dynamickejšie vysielanie."

"Luna, ktorá začala vysielat' a celkom správy, ktoré majú, majú švih, razanciu, a páči sa mi to."

- **ponúkajú objektívne informácie, nie sú jednostranne zaujaté**

"Tak ja najradšej pozerám česky hovoriacu televíziu, mám ich rád snád' preto, lebo zachovávajú si ten svoj určitý štandard, ktorý si 30 - 40 rokov predtým držia, je to prijateľné, aj komentáre a najmä športové prenosy, nie sú jednostranne zaujatí, ich televízne noviny, to už hovorím o Nove a ČT1."

"Tak posledná taká televízia, ktorá je najobjektívnejšia, aspoň podľa môjho názoru, sa mi zdá, že je to Luna."

- **majú málo reklám, resp. žiadne reklamy**

"Keď dobre vysielajú tam (HBO, MAX1). Reklamy žiadne."

"Taký šikovný program je to (Max 1). Bez reklám naozaj tiež."

"Pretože tam (ČT1, STV1) nie sú reklamy, mňa totižto rozčuľujú tie reklamy, to je niečo príšerného. Pozeráte film a zrazu vám do toho holý zadok alebo čosi, čo ma rozčuľuje do krajnosti."

- **majú širokú ponuku programov**

"Dá sa tam (Prima) vybrať aj z filmov, aj súťaže, aj dokumentárne filmy."

"Z televízií tak najviac fandím alebo najviac pozerám ČT 1. Lebo sa mi zdá jedna z najkvalitnejších vysielaní. Čo sa týka ponuky aj kvality."

Častým dôvodom výberu televíznej stanice je tiež **konkrétny program**, a to z oblastí, ktoré respondentov najviac zaujímajú:

- **dokumentaristika - dokumentárne filmy**

"Sú tam (MAX 1) prakticky dokumenty, prírodopis. Taký šikovný program je to."

"Na STV keď chodia nejaké zaujímavé dokumenty, buď z oblasti vedy alebo ešte príroda. Rád takéto veci pozerám aj na Maxe, čo je dosť špecializovaný program. Tam sa dá toho nájsť naozaj veľa."

"Ja tiež Max1, lebo tie dokumentárne filmy, to je veľmi dobré. To sledujem tiež veľmi."

"Na STV ma zaujímajú veľmi dokumenty, dokumentárne seriály a filmy."

- **zábavné programy, súťaže, komédie**

"Tam (Super Max) chodia dobré seriály také komediálne."

"My hlavne pozeráme veľmi radi súťaže a zábavné programy. Na STV tých zábavných programov moc nie je a tam (Markíza) je viac tých zábavných."

- **staršie filmy**

"Z českých ma tiež zaujíma Prima kvôli tým starším filmom."

- **programy pre deti - rozprávky**

"Veľmi u nás často beží Markíza - kvôli rozprávkam."

2. SÚČASNÉ VNÍMANIE STV

2.1. Aká je STV

Pojem STV je najčastejšie spájaný s konkrétnymi reláciami - spravodajstvo, šport, dokumentaristika (bližšie vid'. kapitola 2.2.). Sú veľmi obľúbené a tiež hodnotené pozitívnejšie ako podobné relácie na iných, najmä domácich televíznych staniciach (vid'. kapitola 2.4.2). **Vo všeobecnosti je však STV vnímaná veľmi kriticky.**

"Slovenská televízia, priznám sa, okrem tých správ, ma tam toho moc nepúta."

"Podľa mňa slovenskej televízie sú divákmi hlavne športovci."

Vnímanie STV možno zhrnúť do týchto charakteristík:

- **STV je zastaralá, "chce to niečo nové"**
- **STV je "suchopárna", poskytuje málo zábavy**
- **STV nemá stabilizovanú programovú štruktúru a má malý výber programov**
- **STV nie je dostatočne objektívna v spravodajstve, neprezentuje širokú škálu názorov**

STV je zastaralá - "chce to niečo nové"

Respondenti charakterizovali STV ako umelú, zastaralú televíziu, ktorá nie je pre mladých, potrebuje "niečo" nové, živšie. Vyskytla sa aj pripomienka, že STV je televízia, ktorá "iba" reprízuje filmy.

"Chýbajú nové programy. Výroba nových programov, tých dokumentov je tam v podstate dosť aj rôznych besied na rôzne témy, ale také aby to bolo živšie, zaujímavejšie."

"Také akoby to bolo naprogramované, také umelé."

"Ja si myslím, že to trvá už 30 rokov, že to už je troška veľa, dlho."

"Deckám to veľa nehovorí a dosť inklinujú k tým modernejším trendom a tým pádom tá STV u nich prehráva."

"Niečo nové tam chýba, iba akože trošku prevzdušniť štruktúru tých filmov, trebárs niektoré filmy sa tam donekonečna reprízuju."

"No a čo sa týka tých večerných hlavných programov STV snád' stráca tým, že reprízuje už desaťkrát reprízovaný program, niekedy to človeku potom ide hore krkom."

"No jednoducho z dnešného života nejaké relácie robiť. Jednoducho nejaké dokumenty, nejaké hry. Jednoducho nič sa nedeje. Nič nerobia. Všetko ide len z archívu."

Respondenti vyjadrili potrebu "novej" podoby STV, ktorá by sa však odlišovala od už existujúcich, najmä komerčných televíznych staníc.

"Teraz sa zo Slovenskej televízie jedničky stala vlastne Markíza dvojka. Jediný rozdiel medzi nimi vidím v tom, že v zábavných programoch nedávajú reklamy. Všetko je to jednoznačne tendenčne orientované. Jedným smerom. Žiadna pestrosť."

STV je "suchopárna", poskytuje málo zábavy

STV je tiež považovaná za príliš vážnu, "suchopárna" televíziu, ktorá nemá "šmrnc". Respondenti si žiadajú televíziu, ktorá by bola zábavnejšia a ľuďom viac blízka.

"STV by mala byť viac trošku zábavnejšia, zľahčujúcejšia. Je moc vážna."

"Tiež sa mi zdá, že slovenská televízia nemá ten šmrnc. Je taká suchá by som povedala, že aj niektoré také zábavné relácie tiež sú dosť suché, niektoré sú aj dobré, ale sú aj také, nemá to taký spád a to by bolo treba samozrejme. Neudrží to potom toho diváka, v takom, nezaujme až tak by som povedala."

"Úplne absentujú zábavné programy a tie čo sú, takzvané zábavné programy, to sú všetko na jedno kopyto, tam si nemá divák čo vybrať. Je to šedé."

"Mala by dať priestor tým normálnym ľuďom, tým obyvateľom vlastne, ktorí ju majú sledovať. Nejako sa k nim priblížiť."

STV nemá stabilizovanú programovú štruktúru a má malý výber programov

STV nie je jasne vyprofilovaná televízia. Respondenti požadovali programy, ktoré by sa pravidelne opakovali. Sú unavení tým, že čas vysielať jednotlivých programov sa neustále mení. Odráža sa to aj v neinformovanosti jednotlivých respondentov, aké programy a kedy sa vysielať, a či vôbec existujú. Respondentom tiež prekáža malý výber programov.

"Vlastne STV podľa mňa nemá nejakú takú ucelenú, stabilnú štruktúru tých programov, tak ako je to na ostatných, napr. na ČT1 môžem očakávať, že v pondelok aké budú typy programov, dokumentov atď. súťaží. Napríklad viem, že pravidelne trebárs na Nove v utorok môžem pozerať na Vlastné oči. Na ČT v pondelok Banánové rybičky alebo takto. Oni (STV) nemajú ten program taký ucelený. Je to také rozhádzané, také chaotické."

"Ja si musím vedieť, že čo asi môžem od tej televízie kedy očakávať, ktorý deň. A keď viem, že ja budem o ôsmej pozerať v jeden deň, čo ma zaujíma napr. v utorok, tak ja sa budem snažiť byť v ten utorok doma. Lenže ja nikdy neviem, čo tam je alebo čo tam bude a tá štruktúra nie je pravidelná, nie je rovnaká, nie je daná. Fakt tie bloky tých programov by mali byť stále."

"Nie je taký široký výber ako na iných programoch."

STV nie je dostatočne objektívna v spravodajstve, neprezentuje širokú škálu názorov

Kritika jednostrannosti smeruje najmä na spravodajstvo a publicistiku, ktorým, podľa respondentov, chýba väčšia objektivita. Tieto názory súvisia s tým, že STV by mala byť verejnoprávnu televíziou, povinnou prezentovať širokú škálu názorov.

"Slovenská televízia nie je až taká objektívna. Nejde tak do hĺbky, ako by mala ísť pri niektorých správach."

"STV jednička, by mala propagovať, alebo prednášať široký záber na názory a na politické a vôbec spoločenské dianie."

"Slovenská televízia, keď sa nazve verejnoprávnu, tak si myslím, že by mala byť aj objektívna. Že nie sa pridŕžiavať tomu alebo onomu, ale povedať všetko, čo sa deje, aby sme neboli o nič ukrátený."

2.2. Najsledovanejšie programy STV

Medzi najsledovanejšie programy STV patria programy z oblasti:

- dokumentaristiky,
- spravodajstva a
- športu.

Väčšina respondentov sleduje na STV len programy zo spomínaných oblastí.

Spravodajstvo STV je pre väčšinu respondentov súčasťou večerného programu stráveného pri televízii.

"No tak spravodajstvo, televízne noviny a šport to je jediné, lebo ten večerný program ako som už spomínal v prvom vstupe sú väčšinou reprízy."

"A ja skôr o Slovenskej televízii jednoznačne akože spravodajstvo, pozriem si."

Niektorí respondenti sledujú spravodajstvo STV hlavne kvôli tomu, aby ho mohli porovnávať so spravodajstvom na inej stanici. U istej časti respondentov sa vysoká sledovanosť spravodajstva STV však nespája aj s obľúbenosťou toho programu.

"Najprv spravodajstvo na Markíze a potom na STV aby som si dal dohromady tie informácie, ktoré tam boli a vybral si z toho to, čo je dôležité alebo si proste zosumarizoval."

"Televízne na STV jedničke a na dvojke ČT potom."

"Ja Markízu jednoznačne rada pozerám, respektíve na STV 1 si pozriem spravodajstvo, porovnam. Ale jednoznačne má prím u mňa Markíza."

Z dokumentárnych filmov respondenti konkrétne uviedli "Svet v obrazoch", "Môj dom, Môj hrad" alebo vo všeobecnosti dokumentárne a prírodopisné filmy vysielané na STV 1 alebo STV 2.

"... a keď už STV tak v nedeľu Svet v obrazoch alebo nejaké dokumentárne seriály."

"Potom tiež len v nedeľu, je Svet v obrazoch, také tie dokumenty. To je veľmi zaujímavé."

"Prípadne pozerám ešte na STV keď chodia nejaké zaujímavé dokumenty buď z oblasti vedy alebo ešte príroda."

"A ešte môžem povedať tak na STV ma zaujímajú veľmi dokumenty, dokumentárne seriály."

"Môj dom, Môj hrad to je myslím na STV. To je celkom dobrá relácia."

U mužov patria medzi obľúbené tiež športové relácie na STV 2. Niektorí ich preferujú pred športovými reláciami na iných staniciach.

"Najmä športové prenosy na našej STV 2. Tam dávam prednosť pred Čechmi, komentátori sú naši dosť dobrí najmä majstrovstvá sveta keď boli, tak Peter Šťastný bol výborný."

"Ja zvyknem pozerávať Tango na STV 1. A prevažne tie produkcie, ktoré sú športového zamerania. To pozerávam."

"Cez víkendy a športové spravodajstvá a športové relácie na STV."

"Po športovej stránke som spokojný na sto percent."

Menej často boli uvádzané súťaže, slovenské filmy/inscenácie a rodinné seriály.

"Najnovšie teda na STV 1 začali vysielat' slovenské filmy v nedeľu."

"STV tie inscenácie a veselohry z 50-60-teho čiernobiele."

"Pozerám teraz na STV1 "Všetko alebo nič"."

"Ja rada pozerám rodinné seriály. Momentálne beží "Doktor z hôr". To je veľmi pekný seriál."

"Ja najradšej pozerám tú "Grace"."

Jednotlivo boli uvedené hudobné, zábavné programy a rozprávky.

"Áno hitparáda. "Sedem hitov". V sobotu to chodí."

"Takže ja Večer Milana Markoviča by som si nenechala ujsť."

"A na STV, máme malé dieťa, takže rozprávky ráno, aj ja si rada ešte pozriem."

2.3. Čo chýba vo vysielaní STV

V programovej ponuke STV diskutujúcim najviac chýbajú zábavné programy, vzdelávacie programy (napr. jazykové kurzy) a filmy pre pamätníkov.

Najčastejšie boli uvádzané ako chýbajúce:

- **zábavné programy**

"Volím si zábavné programy a tie v našej televízii žiaľbohu ich je veľmi málo. Inteligentné zábavné programy, súťaže a tak."

"Viac zábavy by trebalo na STV."

- **vzdelávacie kurzy (napr. jazykové kurzy)**

*"Čo mi ale hrozne chýba, sú jazykové kurzy, ktoré sú teraz tuším ide iba angličtina a nemčina, ale bola španielčina. Asi pred ôsmimi rokmi išla *Español para todos*. To bolo vynikajúce. Myslím, že by sa to mohlo oprášiť, lebo *Viachel Español* majú aj Česi a *Español para todos* máme len my."*

"Chýba mi v televízii, keď dávali začiatkom STV 1 hlavne, tie vzdelávacie kurzy, nemčina, angličtina, španielčina, toľko mladých ľudí začína cestovať do sveta a chýba to, vypadlo to nejak z televízií."

- **filmy pre pamätníkov**

"Ja si myslím, že čo tam ešte veľmi chýba, tak to sú filmy pre pamätníkov. Vôbec nebežia filmy pre pamätníkov u nás na slovenských televíziách. Všade sa opakujú filmy len na Čechoch."

"Ja by som ešte jednu k tomu, k tým starým filmom. Predsa bývalo v nedeľu to popoludnie pre pamätníkov. Ja som to trebárs rád pozerával. To bolo v takom čase, keď bolo vlastne v rodine relatívne pokoj."

- **české filmy v pôvodnom znení**

*"Ešte sme nehovorili k téme české filmy v slovenskej televízii alebo české programy na slovenskej televízii. Služobne som vzdialený od Bratislavy na strednom Slovensku, tam českú televíziu nemajú a slovenská televízia dáva veľmi málo týchto programov. Mne osobne vadí doslova, keď pozerám niekedy rozprávky rozprávané, nahovorené napríklad *Rákosníček*, to ideme tlmočiť do slovenčiny, prekladať. Preboha, to je úbohosť."*

Zo strany viacerých respondentov zaznela kritika na adresu STV, že nevyrába pôvodné inscenácie, televízne filmy, ako kedysi.

"Aby vyrábala. Nie aby len nakupovala. Aby vyrábala niečo."

Jednotlivo sa vyskytol názor, že STV uprednostňuje americké filmy a dáva málo iných.

*"Tie seriály, čo sú ten *Zámok* alebo tie inscenácie staré. Ja by som si rád pozrel s *Belmondom* filmy nejaké a s *Delonom*. Také skrátka francúzske a talianske filmy, čo niekedy bývali, keď ešte bol komunizmus. Bývali ruské filmy, bývali francúzske, talianske. A teraz nič nie je iné, len americké filmy. Tie filmy by som chcel, aby tam boli staršie, alebo iné, len nie americké."*

Menej často boli menované ako chýbajúce žánre:

- folklór

"Folklór sa tam strašne málo vysiela, jednoducho nové sa nič nevyrobí, nevyrába."

- auto - moto

"Ja z STV by som mohol dodať snád' motoristické relácie. Žiaľ ich je tam veľmi málo. Mám taký dojem, že len jedna občas sa objaví."

- hudobné programy

"To by som ja chcela veľmi podporiť, že takáto nejaká zahraničná hitparáda alebo také nejaké pesničky perfektné, že to tam chýba teda sto percentne. Nielen tie staré evergreeny, ale aj takéto niečo, to by som veľmi podporila, to by som si aj ja rada pozrela a popočúvala."

- programy pre deti

"Ešte chýba vysielenie pre deti bolo, ranná relácia Kuko bývala, bola to fantastická relácia, ktorú som si, priznám sa, pozrel s deťmi veľmi rád a teraz tá relácia, ktorá sa dáva na STV 1 nemá takú razanciu."

2.4. Rozdiely medzi STV a inými televíznymi stanicami

Rozdiely medzi televíznymi stanicami (domácimi, ako aj zahraničnými) a STV sú vnímané hlavne cez programy, relácie jednotlivých televíznych staníc. Menej sú vnímané iné rozdiely ako štýl spravodajstva, množstvo reklamy a pod.

"No logo alebo niečo také, to mi je v podstate jedno, ale to zloženie programu. Pretože, človek keď príde domov a je unavený, chce niečo vidieť pekné alebo niečo veselé."

STV je oproti zahraničným televíznym staniciam hodnotená výrazne negatívne. V porovnaní so slovenskými televíznymi stanicami sa však objavujú aj diferencie, ktoré sú pozitívne pre STV.

2.4.1. STV verzus zahraničné televízne stanice

Rozdiely medzi STV a zahraničnými televíznymi stanicami, najmä českými sú vnímané predovšetkým prostredníctvom ponuky programov. **Zahrančné televízne stanice sú** v porovnaní s STV **hodnotené pozitívnejšie**, a to v týchto oblastiach:

- zahraničné televízie majú širšiu ponuku programov sú pestré, živé

"Nechcem zase prechváliť tú Českú televíziu, ale skutočne je taká pestrá, taký široký sortiment je tam týchto poradov a ja osobne tiež zastávam názor, že tá Slovenská televízia je taká jednotvárna, taká bez nejakých takých myšlienok nových."

"STV je umelá, taká neviem, keď si zapnem to ČT1, alebo Primu, tak tá je taká neviem, no živá."

- zábavné programy majú zahraničné televízne stanice lepšie, "majú viac zábavy"

"Novu pozeráme dosť často a doslova mi tak hovoríme, že Česi sa vedia baviť. Oni sa vedia zabaviť. U nás na STV, také nejaké veselohry, zábavné programy a tak nejak zasmiať sa od plúc nedá."

"Ten rozdiel medzi zahraničnou televíziou a našou je vo forme zábavnej. Ako teraz vznikla Nova v Čechách a Čt1 a Čt2, Prima, tak tam stále majú nejaké české zábavné programy."

"ČT 1 zábavné programy, u nás úplne absentujú a tie čo sú, takzvané zábavné programy, to sú všetko na jedno kopyto, tam si nemá divák čo vybrať."

- zahraničné televízie vysielajú viac vlastných relácií, vyrábajú vlastné programy

"Ja by som povedal, že je tam ešte rozdiel v tom, že napríklad Česká televízia dáva dosť vlastných vecí vyrobených, seriálov vlastných. Nevie, či my nedokážeme vyrobiť vlastný seriál slovenský, ktorý by sme dávali? Posledný si myslím, bola tá Horská služba, nedopadlo to slávne, nemáme niečo také, ktoré by sme do tej televízie dali?"

"Ja mám dosť tých nemeckých staníc a môžem jednoznačne povedať, že v čom napríklad obdivujem Nemcov, že sa zabávajú. Nemeckí, nemeckou kultúrou. Žiadnou brakovou americkou kultúrou. A u nás pustíte televíziu, tam „hékajú“, nech prepáčia poslucháči modernej hudby. Pustíte rádio, odtiaľ nepočujete slovenskej piesne pomaly. Ani novú tvorbu ani nič."

Časť respondentov tiež vníma rozdiely cez absenciu konkrétnych programov, relácií. STV, podľa nich:

- nevysiela prenosy z parlamentu

"V čom sa tak líši? Dávala Slovenská televízia niekedy prenos z parlamentu, musím zase vypichnúť tú poľskú televíziu, tá poľská televízia dvojka, to zasadnutie parlamentu dáva, dáva to buď priamo, alebo to dáva zo záznamu, dáva to aj ČT 2. Naši, teda STV 1, úplne to niekde zahráva do autu, ako keby to ani ľudí nezaujímalo a vlastne tam sa rozhoduje o podstatných veciach a každý občan by mal mať prístup k takýmto informáciám."

- vysiela "len" reprízy, ktoré divákov unavujú

"No a ČT 1, skutočne si držia úroveň. Tam keď chce človek vidieť či Bohdalovú, alebo jednoducho nejaké dobré programy, si to zapne. Ale u nás sa v tejto oblasti samá repríza."

- nevysiela filmy pre pamätníkov, hoci by ich viacerí radi sledovali

"Ja si myslím, že čo tam ešte veľmi chýba, tak to sú filmy pre pamätníkov. Vôbec nebežia filmy pre pamätníkov u nás na slovenských televíziách. Všade sa opakujú filmy len na Čechoch."

- nevysiela "klubové filmy" podobné tým, ktoré vysiela ČT

"Chýbajú klubové filmy, aj česká tam mávajú filmový klub a nielen donekonečna tie naše ako ste spomenuli Záhradu dokola. Teraz sú určite aj iné dobré klubové filmy, ktoré by sa, keď už nie na STV1, tak na STV2 by sa mohol nájsť teda priestor."

Len malá časť respondentov vníma rozdiely medzi zahraničnými televíznymi stanicami a STV cez:

- úpravu a grafiku filmov, programov, ktorá je horšia ako v zahraničných televíziách

"Odlišujú sa hlavne grafikou a úpravou aj kvalitou tých filmov, čo tam chodia a tá grafika na tej STV je myslím si dosť zaostalá oproti tým ostatným kanálom zahraničným."

- úroveň realizácie programov vysielaných zo štúdia, ktorá je nižšia ako v zahraničných televíziách

"Keď si všimneme aj celkove na tej STV1, keď niečo robia zo štúdia, tak je to totálne trápne urobené, že ja neviem, či tam nemajú nejakých tých odborníkov na to, čo by to trochu estetickým okom, kto má trochu cit pre farbu, že vidí to v tej farbe. Na tých Čechoch dávajú ten A-Z kvíz. To je úplne jednoduché, nejaký stolík tam je."

- vysielačný čas programov nie je vhodný - zahraničné televízie vysielajú nepretržite 24 hodín a nevhodné filmy vysielajú neskôr

"Ja som si všimla zahraničnú televíziu - tie krváky a akčné filmy väčšinou sú presunuté na desiatu alebo po desiatej ... ale nie dať nejaký film, ktorý môže pozerať aj moja dvanásťročná dcéra."

"Televízia má krátky vysielačný čas. Keď zoberieme tie televízie zahraničné, či je to ČT 1, ČT 2, tak tam si myslím, že ide 24 hodín vkuse."

2.4.2. STV verzus domáce televízne stanice

Rozdiely medzi STV a ostatnými slovenskými televíznymi stanicami sú vnímané opäť hlavne cez ponuku programov jednotlivých televíznych staníc. Názory respondentov sa líšia v tomto hodnotení podstatne viac, ako pri hodnotení rozdielov medzi STV a zahraničnými televíznymi stanicami. Odlišnosti, ktoré sú medzi STV a domácimi stanicami, sú hodnotené negatívne, ako aj pozitívne (v prospech STV).

Negatívne hodnotenia STV v porovnaní s domácimi televíznymi stanicami sa týkajú hlavne programovej ponuky:

- STV nemá pestrú ponuku programov, nemá príťažlivý program

"Nie je tam výber žiadneho filmu, nemám si tam čo pozrieť a preto to musím prepnúť na nejakú inú stanicu. Väčšinou Markíza."

"Televízia, ktorá je najobjektívnejšia, je Luna, ktorá začala vysielat' a celkom správy, ktoré majú, majú švih, razanciu, a páči sa mi to. Slovenská televízia, priznám sa, okrem tých správ, ma tam toho moc nepúta, lebo nemá taký príťažlivý program."

"Väčšinou z STV sa nedá veľa vybrať, len väčšinou tie športové stránky. Markíza má bohatší výber, má všelijaké relácie."

- STV má menej zábavných programov

"Tieto ako krátke humorné seriály ako má Markíza. Markíza ich má po správach, čiže to, čo je vážne, čo nám povedia v spravodajstve, kde sa chytáme za hlavu, tak potom sa zasmejeme na Show Billa Cosbyho. Luna má Pani Buchtovú."

- STV má menej a "horšie" programy pre deti

"Keby som mohol podotknúť, tak na Markíze sú lepšie programy pre deti, ako sú na slovenskej televízii."

"Na STV1 nemá takú razanciu, práve tá Luna začala tam vysielat' tú reláciu pre tie deti a to sa približuje trochu predstave, ako má televízia trochu vyzerať aj pre deti. "

- STV má menej hudobných programov

"Na tej STV1 je strašne málo hudby, tam kedysi bol každý deň ten Triangel a Rytmik. To už nebýva, to raz do mesiaca býva. Oproti Markíze, tam to tiež nie je bohvie čo, ale dá sa to pozerať."

- STV poskytuje v spravodajstve menej informácií

"Myslím, že aj tými správami, keďže oni majú také uzavreté, že čo asi môžu povedať. Keď dáte Markízu, tam sú rozšírenejšie tie správy, keď sme chytali VTV tak isto, tam sa dali tie správy celkom ináč vypočuť a tu vám len povedia skrátene, takže tieto správy, to je o ničom."

- STV má horší vysielač čas

"Filmy sú prakticky dosť neskoro večer, alebo čo sa opakujú tie staré filmy, tak nie je to výhra v tom časovom rozmedzí, kedy ich dávajú."

"...a potom čakám. Bože 22.40 to začne. Tak už čakám či to bude, ale mohli by to trochu skôr dať, že niečo vypustiť a hodiť to tam skôr."

Naopak, ďalšia časť respondentov **oceňuje na STV** v porovnaní s domácimi televíznymi stanicami **hlavne úroveň spravodajstva** a tiež menej akčných filmov:

- STV má vyváženejšie spravodajstvo - bez orientácie na senzácie

"Ja si pozriem teda aj na tej Markíze to spravodajstvo, ale tam ide skôr o senzácie. Prístup tých redaktorov, aj o tom, o čom sa hovorí a toto (STV) je objektívne, solídne spravodajstvo. Myslím si, že je tá televízia v tomto smere objektívna."

"Ja si myslím, že napríklad televízne noviny na STV1 taký širší záber majú ako napríklad na Markíze. Tam sú skôr také nejaké pikošky uverejnené, z určitých tých oblastí intímnejších a na tom STV1 sú z toho zahraničia viacej správy."

- STV má v rámci spravodajských programov moderovanie a komentovanie zrozumiteľnejšie, pomalšie

"Oni sa jednotliví moderátori (Markíza), ale hlavne komentátori pretekajú, že čím rýchlejšie to oddrkoce. Prakticky človek koľkokrát je unavený a nestíha ani... každému to rovnako nemyslí, ale ani nerozumie dohromady, čo povedal. To zase všetka česť STV1 aj dvojke, že takéto veci sa tam nedejú."

- STV vysiela menej akčných filmov, skôr vysiela filmy romantické

"Mňa mnohokrát poburujú zase filmy, ktoré vysielaajú na Markíze. Či my sme tak kultúrne nízko, že takéto filmy berieme? Preto si niekedy radšej pozriem reprízu na Slovenskej televízii, než pozerať tieto na jedno kopyto americké grotesky, alebo čo ja viem veselohry."

"A čo sa týka tých filmov, tak to je akčný film na akčnom filme na týchto iných televíziách ako Nova, Markíza, Luna atď. ale zas STV sa príliš na klasiku zase orientovala a teraz už vidím, že tam aj tie ľúbostné romance, čo už ženy v našom veku a myslím, že ženy v akomkoľvek veku, je to niečo pekné a to nám akože chýba v živote."

2.5. Premeny STV

Zmeny, ktoré v STV prebehli po roku 1989 sú vnímané výrazne pozitívne. Premeny v minulosti nedávnej (po voľbách v roku 1998) diskutujúci vnímajú skôr negatívne, resp. hodnotia stav po roku 1998 ako nezmenený.

2.5.1. STV pred desiatimi rokmi a dnes

Súčasnú vnímanie STV je v porovnaní so situáciou pred desiatimi rokmi **výrazne pozitívne**. Respondenti zaznamenali pozitívne zmeny, ktoré súvisia hlavne s nástupom slobodnejšej klímy v spoločnosti, ale aj so vznikom konkurencie iných televíznych staníc: objektívnejšie spravodajstvo, menej ideológie, vznik nových programov a pod. Zmeny sa prejavujú konkrétne v oblastiach:

- lepšie spravodajstvo, objektívnejšie

"Keď si to porovnáam pred desiatimi rokmi, tak Víťazný február sme oslavovali v televízii najmenej mesiac, potom bolo MDŽ, potom tam mrvili zrno všetci vedúci predstavitelia na poli tri mesiace najmenej a prekračovali plán a podobne. Teraz sa aspoň dozvieme z verejnoprávnej televízie koľko je nezamestnaných, klesá zdravotníctvo, tam tí proti tomu sa ozvali. Tak je to pred tých desiatimi rokmi, vlastne už jedenástich pomaly, niečo úplne iné, skutočné.

"Keby som to porovnávala pred desiatimi rokmi a teraz, tak by som to porovnávala s tým spravodajstvom, že je viac objektívne, predtým sa mi zdalo také jednosmerné."

- nové programy

".. to som si všimla na Poliakoch, rozoberali tú politiku, ako som spomenula, za okrúhlym stolom si vždycky rozdebatovali problémy. Teraz od toho 89-teho roku, to sa mi páči, že vlastne začali byť tie relácie, za okrúhlym stolom, alebo si pozvú jedného politika, druhého politika, vyspovedajú ho trochu."

- STV je pružnejšia

"Mne sa celkový štýl teraz páči tej televízii. Je pružnejšia určite a práve tieto televízne noviny to je vyslovene také niečo ako na Nove."

- menej ideológie, je realistickejšia

"Ja vidím rozdiel snád, že je tam menej ideológie, ako tam bolo predtým pred 89-tym, teraz je to také realistickejšie, tam to bolo predtým také ideologickejšie."

- profesionálnejší prístup redaktorov - nové tváre na obrazovke

"Kvalita tých redaktorov je podstatne vyššia, keď môžem porovnávať pred tých desiatimi rokmi. Tam sme boli zvyknutí stále na tie isté tváre. Aj tí za tou kamerou aj tí pred obrazovkou čo sme videli, to boli stále tí istí ľudia. Stále sa to opakovalo celých desať rokov, stále ten istý redaktor. Profesionálnejší prístup redaktorov slovenskej televízie by som povedal."

- lepšie programové zloženie

"Aj zloženie programu samozrejme išlo k lepšiemu, ale zrejme nie tak, ako by sme si priali. Až tak, ale krôčik sa určite urobil."

- pozitívne zmeny vo všeobecnosti

"Ja si myslím, že tie zmeny nastali určite a som presvedčená, že sú pozitívne. Možno, že by mohli byť ešte pozitívnejšie, ale je to verejnoprávna televízia, čiže tam sa musí dodržiavať zákon, ale určite sú to zmeny pozitívne."

Naopak, menšia časť respondentov vyjadrila nespokojnosť, a to hlavne s programovou ponukou STV:

- je menší výber relácií

"Keď sme boli menší, tak na tej STV fakt bol väčší výber. Teraz ja neviem, čo sa deje buď tam nemajú toľko filmov, ale myslím si, že musia mať toľko filmov aj s Funesom s francúzskym hercom. Neviem prečo také filmy nepúšťajú, však to by ma zaujímalo veľmi a myslím, že väčšinu z nás."

"Keď to porovnávame na týchto 10 rokov, tak vlastne tá slovenská televízia vlastne uspáva. Klesá so všetkým vlastne, kedysi bolo všetko, boli tie všelijaké relácie, bol väčší výber."

"Ja si pamätám, že keď som bol malý, tak boli tie Kuko, Matelko ... A to bolo zaujímavé také veci. Ja neviem, kde to je teraz."

- stratili sa pondelňajšie inscenácie

"Ja by som povedala len jeden taký postreh. Ja som aj ochotníčka divadelníčka, takže si pamätám, že bývali v pondelok tie isté inscenácie s našimi hercami ..."

"Myslím si, že sa zmenilo aspoň tie pondelky, vždy v pondelok bola zaujímavá nová inscenácia natočená, dnes Slovenská televízia to nerobí."

- menej športových relácií

"Pred 89-tym rokom bolo v televízii dosť športových relácií, športových priamych prenosov, STV 1 dávala, môžem povedať, že ich dávala viacej ako teraz."

2.5.2. Zmeny STV po voľbách 1998

Zmeny v STV, ktoré nastali po voľbách v roku 1998 **vnímajú respondenti prevažne negatívne**, resp. vyjadrujú sklamanie nad nezmeneným stavom. Nespokojnosť nesúvisí s konkrétnou programovou ponukou, ale hlavne s politizáciou STV, resp. vzťahom STV k vládnej garnitúre:

- nič sa nezmenilo - tak ako predtým, pretrváva vplyv vlády na STV

"Je to to isté. Čo im diktuje táto vláda, to robia, predtým čo im diktovala tá vláda, tak robili to."

"V 1998 roku mal každý plnú hubu s prepáčením, čo sa všetko zmení, nezmenilo sa vôbec nič. Aj tie programy čo hovorili vyváženosť, že bude, vôbec nie je."

"Ja si myslím, že to isté a ešte aj horšie."

"Minule bola vláda Mečiarova, tí na to vplývali, teraz je zase Dzurinda a zase tam on vplýva, takže vidím v tom hlavne toho vplyvu tých politických strán.."

- uniformita slovenských televíznych staníc - snaha STV priblížiť sa vysielaniu TV Markíza (jednostrannosť, strata pestrosti)

"Môžem jednoznačne povedať, že do zmeny tejto vlády, teda do zmeny vlády po posledných voľbách som jednoznačne pozeral Slovenskú televíziu jednotku. Ale podľa môjho názoru teraz sa zo Slovenskej televízie jedničky stala vlastne Markíza dvojka. Ale inak myslím si, že to je jednoznačne tendenčne orientované všetko. Jedným smerom. Žiadna pestrosť."

- zvýšili sa koncesionárske poplatky a nie sú vidno výsledky

"... aj s tými poplatkami čo urobili koncesionárskymi, však viacej je tých peňazí, kdeže to dávali."

Menšia časť respondentov **vyjadrila kladné postoje** k zmenám v STV po voľbách v roku 1998, ktoré sú spájané s:

- menším politickým vplyvom vládnej garnitúry, STV už nie je tak jednostranne zameraná

"Mám pocit, že teraz je to viacej vyváženejšie. Dostávajú viac času aj priestoru aj jedni aj druhí, kdežto predchádzajúca vládna garnitúra viac odoberala času slovenskej televízii a viac tam bolo cítiť vplyvu politického."

"Čo sa týka spred tých troch rokov, tak pán Mečiar nemá pol hodinové vysielanie, ani pán Dzurinda, proste nepreferuje sa tá jedna strana, tak ako sa preferovala. Snaží sa tá televízia dať ten priestor rovnako všetkým."

- STV už nie je taká konfrontačná ako v minulosti

"Televízia posledné dva roky nie je taká konfrontačná, ustúpila zo svojich pozícií programových, jedni do druhých búšili a tí nemali možnosť sa nejak brániť. Aj teraz to nie je také konfrontačné ako bolo predtým."

- vo všeobecnosti sa STV zlepšila/zlepšuje

"Tak trochu ich konkurencia núti k niečomu pristupovať, už sa lepší, ale tiež mám taký dojem, že má nejaké hranice ako to podávať. Má to smer v zlepšení, ale ťažko sa bude presadzovať."

- STV vysielala menej akčných filmov

"Menej tých zahraničných filmov, tých akčných je, a to sa mi zdá aspoň a vtedy bolo viacej a nerobilo to dobrý dojem, keď sa dívali deti, to sa obmedzilo."

3. VEREJNOPRÁVNA TELEVÍZIA

3.1. Čo je verejnoprávna televízia - predstavy a očakávania

Väčšina diskutujúcich vymedzuje verejnoprávnu televíziu pomocou dvoch znakov:

- ◆ verejnoprávna televízia poskytuje široké spektrum programov a
- ◆ je to televízia pre všetkých, pre každého.

Podobne ako v prípade charakteristiky rozdielností STV a iných televíznych staníc, aj v prípade vymedzenia verejnoprávnej televízie vo všeobecnosti, ju respondenti charakterizujú predovšetkým pomocou jej programov.

INFORMÁCIE VO VEREJNOPRÁVNEJ TELEVÍZII

Verejnoprávna televízia má z hľadiska informácií, ktoré poskytuje, spĺňať nasledovné kritériá:

- ◆ poskytuje **objektívne informácie**: nie skreslené, solídne, overené

„Objektívna je, si myslím. Má objektívne spravodajstvo. Celkové objektívne informácie v každom ohľade, nič by tam nemalo byť skresľované, pretože je to vlastne pre všetkých obyvateľov.“

„Snád' jedine to, že tie informácie, ktoré podáva, musia byť overené, čiže tam nemôže byť údajne. Proste je to informovanie obyvateľstva podľa najlepšieho vedomia a svedomia. Práve v tom je rozdiel medzi tou Markízou a Novou, kde povedia „údajne bol to jeho brat, kto spáchal tú vraždu“. To si proste verejnoprávna televízia nemôže dovoliť. To musia byť len overené informácie. Môžu povedať podozrenie. Aj ten spôsob ako sú správy podávané. Solídne správy.“

„No objektívne informácie pre najširšie spektrum ako koncesionárov.“

- ◆ **informuje povinne „o všetkom“**: o domácom, ako aj zahraničnom dianí, s dôrazom na dianie doma, poskytuje aktuálne informácie, dáva priestor všetkým verejným názorom

„Verejnoprávna televízia by mala v prvom rade informovať občana z domácej scény, zo zahraničnej scény, potom by mala byť diváka zabaviť, to bola druhá podstatná vec v STV.“

„Mala byť najaktuálnejšia, by sa mala najviac týkať, čo sa týka Slovenska. Jednoducho všetky tie problémy, a jednoducho najviac informovať o Slovensku.“

- ♦ **reflektuje problémy bežných ľudí** a týmto dáva väčší priestor – t.j. napríklad pomáha riešiť problémy bežných ľudí. Je v tomto zmysle verejnoprospešná. Táto charakteristika sa objavila predovšetkým v spojitosti ponímania verejnoprávnej televízie ako televízie pre všetkých, pre každého.

„Podľa mojich predstáv malo by tam byť úplne niečo inakšie, bežné problémy verejných ľudí. Viacej by sa mala riešiť nezamestnanosť konkrétne. Dať ľuďom viacej priestoru a viacej možností by mohlo byť na, ja neviem, na nejaký výber práce alebo ako Rádioťrh práce, alebo niečo takéto. Z konkrétnych regiónov nejakých, to by sa mi ešte tak skorej videlo.“

„Tá televízia, to slovo verejnoprávnosť, by mala prijať tú najširšiu spoločnosť tých ľudí. Pomáha to ľuďom, všetkým ľuďom, keď je verejnoprávna. Aj tie problémy - napríklad sa mi vidí, má niekto problém majetkovoprávne spory, pomôže, rieši, že by vyhládala tých odborníkov a popripade navštívila tých konkrétnych ľudí, ktorí zapríčinili tú nespravodlivosť. Ako sa občanovi vodi, aby bola možnosť vidieť. Aby tá televízia prišla, už je teraz možnosť, tá mobilita tej televízie prejsť a v rámci tej zábavy aj prísť na nejaké podujatia a prísť medzi tých ľudí, a možno že aj tam tie názory aj pre politikov aj cez televíziu by sa dostali, ale žeby oni neovplyvňovali, aby si mal možnosť tou verejnoprávnou aj povedať a potom, aby dostal aj tú pomocnú ruku vyriešenia tých svojich problémov. Ja to tak aspoň vidím, tú verejnoprávnosť.“

PROGRAMY VO VEREJNOPRÁVNEJ TELEVÍZII

Verejnoprávna televízia má podľa respondentov z hľadiska programov, programovej skladby spĺňať tieto kritériá:

- ♦ poskytuje **programy všetkých žánrov** (jej program je pestrý, široké spektrum programov, „každý si niečo nájde“)

„Ja si myslím tiež, že táto televízia verejnoprávna by mala byť objektívna v každom prípade. Má si tam nájsť každý z celej populácie to svoje. Kým tie ostatné televízie to nemajú, nemajú to povinné. Dajú tam, čo chcú. Na čo sa špecializujú, ale táto televízia by mala pokryť vlastne celý žáner kultúry a prostre spravodajstva, športu a ostatných vecí, aby každý človek si našiel to svoje.“

- ♦ **zábava ľudí**, poskytuje oddych, relax, vysielala šport, filmy, náučné programy, jazykové kurzy, má vysielanie pre deti, aj pre dôchodcov, ale aj napr. pre rybárov

„Oproti tým ostatným, keď to charakterizujem, že na tých iných vidíme tú trošku pomoc odreagovať sa tým ľuďom tým humorom, tou zábavou, alebo takýmto spôsobom, alebo tými zábavnými filmami, alebo aj rôzne to spektrum. Aby trošku sledovalo aj tie iné televízie a že aj tam usúdia, čo je dobré a čo by mohlo byť pre toho diváka trebárs podobné, ale iným spôsobom to podať.“

SPRAVODAJSTVO VO VEREJNOPRÁVNEJ TELEVÍZII

Verejnoprávna televízia podľa respondentov z hľadiska spravodajstva, obsahu správ:

- ♦ v spravodajstve **dáva priestor subjektom celého politického spektra**, nie je jednostranná

„S tým, že zastúpené by mali byť rovnomerne všetky politické spektrá bez ohľadu na to, kto je hore. Pretože je to vlastne televízia, ktorá čerpá aj zostatok daní nás všetkých. Jednoducho, nezaujate priestor dať každému tomu názoru a každému tomu politickému spektru.“

◆ **informuje nezaujato, bez "nálepkovania"**

„Tak názov to hovorí. Verejnoprávna to znamená, že by tam byť zastúpený každý z verejnosti, mala by propagovať všetky verejné názory, ktoré sú právne čisté. Alebo sú právne v takom položení, že nikoho právne neosočujú, nikoho dopredu neodsudzujú. No a vezmeme si Slovenskú televíziu. Však tá vyhlási, že je niekto zločinec a ešte ani nebol odsúdený. Čo hovoria o Lexovi, a tak ďalej o každom. Čo hovoria o nich? A nedokázali do dnes nič. Čiže to nie je verejnoprávne. Verejnoprávne je niečo, keď ja o vás poviem, ale pokiaľ nie ste odsúdená, vy ste čistá osoba. Pretože platí prezumpcia nevinoty. A toto jednoznačne Slovenská televízia nedodržiava.“

◆ **v spravodajstve rozlišuje poskytovanie správ, aktualít a komentáre k daniu (nevydáva komentár za fakty)**

„...Mali by to byť vysokí profesionáli a mali by jednoznačne povedať, vážení, teraz je komentár k tomuto z tohoto pohľadu. Komentujem udalosť, aké sú. Ale ja nemôžem byť komentátorom v správach. Ja musím správy povedať: toto a toto sa stalo. A nie už dopredu dávať do toho nádych komentáru. Čiže, ak niekto niekde niekoho zabil, tak ho zabil. A nie že tam, čo ja viem, kto k čomu nabádal a tak ďalej a čo ja viem čo.“

◆ **jej spravodajstvo pripravujú profesionálni redaktori**

„Práveže ten svoj názor trochu aj tam je, ale jednoducho tá profesionálnosť asi nie je. Dnes je skôr ten vzťah dôležitejší asi. A postupne sa vypracuje. Ale jednoducho dnes sa na tie vedomosti veľmi neberie, ale skôr na ten vzťah. Ako vyzerá tá redaktorka. Podľa mňa, by mala mať aj v hlave, nie len výzor. Aby mala aj svoj názor, aby ho mohla posúdiť, a nie len jednoducho sprostredkovane niekoho hneď odsúdiť, alebo prečítať, alebo povedať. Ale teda aj ona sama to posúdiť, či teda je to vhodné povedať, alebo nie je to vhodné povedať.“

◆ **spravodajstvo sa zaoberá všetkými otázkami verejného života**

„Vlastne by sa mala zaoberať všetkými problémami práve aj z oblasti kultúry, športu a všetkého. Informovať prehľadne o všetkom, nielen politike. Vlastne to by malo byť jej náplňou, že nebude mať len filmy a len zábavné programy, ale z každého trochu.“

INÉ CHARAKTERISTIKY VEREJNOPRÁVNEJ TELEVÍZIE

Iné charakteristiky verejnoprávnej televízie, ktoré sa objavili jednotlivo:

◆ **takáto televízia je autonómna – je nezávislá od štátu, od politických strán, od parlamentu, od vlády, od „tých, čo sú pri moci“.** Takejto televízii nikto nediktuje, nie je spolitizovaná.

„Má byť nezávislá, jednoznačne nezávislá - od štátu a od vplyvu politických strán, to je verejnoprávna televízia.“

„Je nezávislá od politiky, jednoducho má tam byť všetko a nezávisle od toho, kto je šéfom, kto má vplyv, vedúci aparát v štáte. Proste televízia má byť televízia a nemá byť závislá od tých, ktorí sú vo vláde, ktorí sú v parlamente. Proste dať im peniaze zo štátu, ale nie, aby mi oni diktovali, že toto tam dáš a toto tam nedáš, toto chceme počuť a toto nie. To je pokrytectvo a ľudia si to všimajú.“

„Mala by byť úplne nezávislá, nikto by jej nemal diktovať. Všetko toto by mal robiť manažment televízie - ten by si mal rozhodovať, a samozrejme nejaká divácka spätná odozva aby bola. Diváci toto nechcú, tak toto posunieme, toto dáme dopredu - na takej báze by to malo byť, a nie, aby tam niekto diktoval. Politici by mali vstupovať do televízie ako hostia, tak, ako my sme zase tu ako hostia, a politici by mali tak isto byť ako hostia, nie rozkazovať televízii.“

- ◆ **je profesionálna** – pracujú v nej odborníci „šikovní“ nielen vo výbere programov, ale aj ich tvorbe, ako aj podnikaní (aby sa užívali)

„Ja ešte doplním, aby to nebola ako fráza, ale aby tam bola hlavne odbornosť, aby tam boli ľudia na dakej úrovni hlavne. Proste, potom by to bolo vidno asi aj na tých programoch a to by bolo trochu drahšie. To je môj názor. Nechcem zhadzovať odbornosť tých, ktorí tam proste sú, hej, samozrejme, že majú určité odborné vzdelanie, ale hovorím, že nie všetci a časť tej politizácie tam je, to tam je, pre mňa aspoň osobne, ja hovorím za seba.“

- ◆ **je to výchovno-vzdelávacia inštitúcia, je to kultúrna inštitúcia**

„Verejnoprávna televízia už sa tu toho veľa povedalo, ale nepovedalo sa snáď ešte jedno z toho širokého spektra, doplním to. Výchovno-vzdelávacia inštitúcia by to mala byť. Kolegyňa tu hovorila, že jazykové kurzy voľakedy boli. My starší si pamätáme aj matematika, kurzy začiatočníkov, na maturity sa učilo, na prijímacie pohovory z matematiky, čiže toto by mala spĺňať verejnoprávna televízia okrem tých komerčných záležitostí a vysielaných programov atraktívnych pre širokú škálu obyvateľstva, by mala mať záujem aj o zvyšovanie úrovne kultúry obyvateľstva ako sú výchovno-vzdelávacie kurzy, kultúrne podujatia, zábery zo súťaží, prehliadka hudobných amatérskych súborov, či už vo Východnej alebo v Dudinciach. Toto komerčná televízia robiť nemusí, ale táto by to mala robiť a by to mala ukazovať, akým spôsobom sa kultúra u nás šíri a kultúrne žije.“

- ◆ **je to národná inštitúcia** – v prípade Slovenska, STV by sa to malo prejavovať napríklad aj tak, že nemá maďarské vysielanie, ale vysielala iba pre Slovákov

„Mne sa teda zdá veľmi smiešne, keď na STV ide maďarské vysielanie. Vlastne je to slovenská televízia. Nepáči sa mi, akože mne osobne, nechcem nikomu brať osobný názor, že tam dávajú maďarské relácie. Ja nehovorím, myslím si že, na Maďarsku bol som tam koľkokrát. Bol som tam v obchode, povedali mi po maďarsky, ale keď som povedal, že som zo Slovenska a že neviem po maďarsky, až potom sa preorientovala na moju reč slovenskú. Myslím si, že nemalo by to tak byť. Áno, veď to je slovenská televízia. Je to slovenská televízia a vyprávajú tam po maďarsky.“

„Každému Slovákovi by mala chýbať slovenská televízia. Ak sa cíti byť Slovákom. Lenže keď vám mladý človek povie, že sa hanbí, že je Slovákom, tak sa nad tým zamyslime, kde to pôjde. Malo by to byť inak, mala by byť televízia národná.“

- ◆ **je financovaná štátom**

„Ja by som povedala, že je to televízia, ktorú proste financuje štát. Z časti žije z reklamy.“

3.2. Pre koho vysiela verejnoprávna televízia?

Verejnoprávna televízia je určená všetkým vekovým a sociálnym vrstvám obyvateľstva:

- ♦ jej vysielenie je určené **všetkým**: občanom, obyčajným ľuďom, bežným ľuďom, celej populácii, širokej verejnosti, "je naša, lebo ju platíme"...

„Mala by to byť televízia pre všetkých, aby si každý prišiel na svoje.“

„Ja si myslím tiež, že by mala vlastne slúžiť viacerým ľuďom, väčšej skupine - protikomerčnej a tak isto vlastne informovať. Objektívnosť si myslím, že by mala spĺňať a mala by aktuálne informovať o tom, čo sa deje na Slovensku.“

„Ja si myslím, že to je naša televízia. Pretože mi si ju financujeme našimi koncesionárskymi poplatkami. Je to tak?“

- ♦ **nerozlišuje svojich divákov z hľadiska veku**: vysiela pre najmenšie deti rovnako aj pre najstarších obyvateľov

„Divákmi sú predsa všetci, všetci by mali byť. Mali by byť od najmenších detí, keď začnem vlastne, keď sú schopné pozerat' vlastne televíziu, až po ľudí ja neviem do 120 rokov, 130. Jednoducho všetci, všetci ľudia myslím si, že by mali pozerat' verejnoprávnu televíziu. Mala by produkovať také programy, ktoré pozerajú všetci ľudia. Každý si niečo musí nájsť, myslím v tej štruktúre a musia urobiť tie programy tak, aby premysleli kto, kedy je najviac doma, kedy je najviac detí, kedy je najviac ľudí pracujúcich, dôchodcov, a kedy už žiaci vlastne škôl a podľa toho robiť tie programy. Hľadať ich tak.“

„V tej televízii by si mal proste každý občan nejakej vekovej štruktúry nájsť to svoje proste.“

3.3. Rozdiely medzi verejnoprávnu a inými televíziami

Rozdiely medzi **komerčnou** televíznou stanicou na jednej strane a **verejnoprávnu** či štátnou televíziou na strane druhej sú respondentom viac-menej jasné a čitateľné.

Respondenti majú vyhranený názor na to, **aká by mala byť verejnoprávna televízia**, hlavne čo sa týka jej **programov**. Očakávajú od nej predovšetkým širšiu, pestrejšiu ponuku programov pre všetky vekové a sociálne vrstvy obyvateľstva. Sú si vedomí toho, že komerčná televízia takéto ambície nemusí mať. Jednotlivo vnímajú aj iné rozdiely: v množstve odvysielanej reklamy, v spôsobe spravodajstva.

"Môže byť aj taký názor, že sú jednostranní. No takto mám taký pocit, že to vyplýva aj zo zákona, ktorým je Slovenská televízia schválená a zo zákona im vyplývajú aj určité povinnosti a jednou z tých povinností je objektívne informovať o politickom dianí tu. Toto komerčné televízie nemajú. A v tom je rozdiel. Tak to teda aspoň ja vidím, že taký je rozdiel medzi komerčnou televíziou a verejnoprávnu televíziou."

"To sa mi páči na STV, že neprerušujú vysielanie kvôli reklame. To je úžasné plus, pretože to ma vždy vie rozčúliť. Toto je v tej verejnoprávnej televízii veľké plus, že skutočne si ten film môže človek vychutnať celý."

Naproti tomu, rozdiely medzi **verejnoprávnu** a **štátnou** televíziou **nie sú jasné**. Pre väčšinu diskutujúcich sa **verejnoprávna televízia rovná štátnej televízii**. Toto splývanie súvisí predovšetkým so spôsobom financovania verejnoprávnej televízie - prevláda predstava, že takáto televízia **je a má byť financovaná štátom**, zdrojmi zo štátneho rozpočtu. S tým súvisia aj predstavy o kontrole a riadení verejnoprávnej televízie, kde tiež dominuje názor, že štát má mať právo kontroly a riadenia verejnoprávnej televízie. (viď ďalšie kapitoly)

3.4. Financovanie verejnoprávnej televízie

Väčšina respondentov je toho názoru, že verejnoprávna televízia **nie je financovaná z jedného zdroja**, ale má viacero zdrojov príjmov. V rámci nich ale **dominujú** podľa respondentov **štátne zdroje** - peniaze zo štátneho rozpočtu. Hlavne v tomto bode dochádza k zámene verejnoprávnej televízie za televíziu štátnu.

Zdroje príjmov verejnoprávnej televízie:

◆ **štátny rozpočet** – „naše“ dane, daňové poplatky, peniaze zo štátneho rozpočtu

„Ja si myslím, že podstatnú časť by mal štát cez svoj štátny rozpočet financovať. Tak by sme mali prispievať ako obyvatelia. Nie tak, ako zas sa uvažuje o zvýšení koncesionárskych poplatkov.“

„Zo štátneho rozpočtu.“

„Koncesionárske poplatky a štátny rozpočet.“

„Aj rozpočet.“

„Však to ide zo štátnych prostriedkov určite. Však iba len za tie koncesionárske poplatky to by asi nešlo. Ale práve za to, že keď to ide vlastne do toho štátneho rozpočtu prispievame všetci, ako sme tu, tak hádam by mali sme tam dostávať akože väčšiu tú ponuku, zväčšiť ten sortiment toho, čo už bolo povedané: programov, ktoré by zaujali tie najširšie vrstvy. Za to je teda verejnoprávna, že nech by tam teda dostávali priestor, aj jedna strana aj druhá strana. Nie to iba len tým jedným smerom dať. Teda nemyslím tým len na tú politickú rovinu, ale že teda keď to platíme všetci: jednému sa ľúbi blondína, druhému brunetka a tretiemu nejaká iná.“

◆ **zdroje z príjmov za reklamu**

„Verejnoprávna televízia by mala prakticky žiť z týchto reklám, reklamy by mali byť, z týchto poplatkov koncesionárskych čo sú a snád' sa nejakou aktivitou vnútornou, nejaké činnosti, neviem si to teda predstaviť hej, ale tak proste, aby si na seba zarobili a dokázali o seba postarať.“

„A reklama.“

„Z reklám. Majú nejaké reklamy určite, ale nemajú cez filmy akurát, že majú v prestávkach. Tiež majú hádam z toho niečo.“

◆ **zdroje z koncesionárskych poplatkov**

„Časť ide z koncesionárskych poplatkov a zvyšná časť sa dáva zo štátneho rozpočtu.“

◆ **zdroje zo sponzoringu, od podnikateľov (napr. aj tak, že firmy, podnikatelia zaplňajú za program, živé vysielanie, za natočenie filmu)**

„Môj názor je taký, že teraz to hovorili, že televízia z tých poplatkov a z toho vyžiť nevie. Ona čaká zrejme aj na zvýšenie koncesionárskych poplatkov, ale aktivitu by mala aj ona prejavovať. Ako hovorím, zrejme sa spojiť aj s nejakými podnikateľmi, sponzormi, žeby ona pomohla im – niečo za niečo.“

„Nech si nejaká fabrika alebo firma zaplatí nejaké živé vysielanie – samozrejme, premietlo by sa to do reklamy, dalo by sa to do vysielania. Televíziu by to stálo nič, alebo minimum. Takouto cestou, tak ako to robia Česi napríklad, tento film financuje táto a táto spoločnosť. Samozrejme, v televízii sú ľudia dobre platení, a títo ľudia by sa mali tiež starať o to, aby táto televízia žila. A nie ako kolega spomínal, že nielen čakať, že prislúbi sa niečo a my potom poriešime, keď budeme mať peniaze. Každý keď má peniaze, porieši, ale ten problém bez nich riešiť.“

◆ **vlastné zdroje z podnikania:** produkcia vlastných programov (filmy, seriály, rozprávky pre deti, jazykové kurzy, ...) a ich predaj

„Z vlastných zdrojov voľakedy televízia vedela vyrábať množstvo filmov. Slovenská televízia, teda československá televízia bola tvorcami seriálov. Z toho tiež žila, to predávali. Teraz oni kupujú a nechajú si vyrábať tie logá, aj tie večerničky, alebo aj jazykové kurzy. To všetko vyrábajú firmy pre slovenskú televíziu. Síce sú to bývalí zamestnanci slovenskej televízie, ale za toto sa platí. Preto je drahší život v tej televízii, a preto tie programy sú drahšie, že to vo vlastnej tvorbe nerobia, ale musia ich kupovať. Mali by rozšíriť vlastnú tvorbu, teda tú podnikateľskú činnosť, nazvime to tak.“

„Musia sami hľadať zdroje príjmu a možno že by prišiel nejaký nápad, keby medzi tých ľudí išli. Možno, že by sami zistili, kde by sa ten zdroj príjmu dal nájsť. Hovorím službami. Službami, takými, že by niečo natočili a pomohli by niekomu, a ten by musel aj zaplatiť za to.“

„Každý, kto chce existovať, musí vytvárať aktivity, vyvíjať. Tak ako v rodine, nikto vám nedá zo štátu hotové, musíte sa sám pričiniť tak, aby ste mohli existovať, aby ste si tú rodinu vychovali. A oni tak isto, aby si udržali svojich divákov. Proste snažiť sa hľadať, či už tie reklamy, vlastne reklama je spojená so sponzorstvom, takže hľadať a hľadať.“

3.5. Kontrola verejnoprávnej televízie

Otázky kontroly a riadenia verejnoprávnej televízie robili diskutujúcim najväčšie problémy. Väčšina respondentov na otázky **kontroly** (riadenia a čiastočne aj financovania) **nemá vyhranený názor**. Môže to byť spôsobené nezáujmom o tieto otázky (ako sa ukázalo, diváci vnímajú televíziu predovšetkým z hľadiska jej programov, programovej skladby a „iné“ ich až tak netrápi), alebo to môže byť spôsobené nedostatkom informácií – nedostatkom zdrojov informácií, ktoré by túto problematiku vysvetlili, venovali sa jej.

Respondenti mali problémy vymedziť, kto kontroluje verejnoprávnu televíziu. Časť z nich sa vôbec **nevedela vyjadriť ku kontrole** a druhá veľká časť opísala kontrolný orgán verejnoprávnej televízie **v tej podobe, ako existuje dnes**. Názory na kontrolné orgány verejnoprávnej televízie:

- ♦ **všeobecné vyjadrenia:** „kontroluje ju ten, kto je pri moci“, kontroluje ju **štát**, pretože ju aj financuje

„Podľa mňa tiež to kontroluje ten, kto je pri moci. Kto je pri moci - ten kontroluje, čo sa tam vysiela. Všeobecne kto je pri moci.“

„Nejaký politický orgán.“

„Ja si myslím, že keď vlastne štát vo väčšine financuje tú STV, tak potom štát.“

„Slovenská televízia je kolos dajme tomu, že Národné divadlo je niečo menšie, ale takisto tam majú kontrolu. Takisto musia predkladať hospodárenie o vynaložení prostriedkov, tam to musí sedieť v účtovej osnove do haliera. To je proste ten istý problém, ako všade inde. Ja si myslím, že po tej finančnej stránke určite štát a po tej obsahovej kontrola samotný manažment. Kontrola musí byť všade, ale zas ten šikovný manažment, ja si myslím, že by dokázal z tej slovenskej televízie urobiť niečo také, že každý by bol s tým spokojný.“

- ♦ kontroluje ju **parlament**

„Samozrejme nie vláda, ale ja neviem, v Národnej rade nejaký ľudia, keby boli vyčlenení, ktorí by z času na čas kontrolovali, aby to bolo objektívne. Zase nie jedna strana alebo vláda, že nariadi niečo. Tiež financie sem tam kontrolovať, jak sa s nimi nakladá, a potom samozrejme aj program, pokiaľ by to išlo, smerovalo nejak veľmi jednostranne. Neviem, nejaká Rada, ale nie pre televízne a rozhlasové vysielanie. Oni nemôžu. Neviem. Nemám predstavu.“

„Rada pri Národnej rade – no, od pani Grúberovej.“

„Ja si myslím, že by to nemala byť vláda, ale mal by ju kontrolovať parlament.“

- ◆ najčastejšie bola menovaná „**rada**“ – či už v podobe, v ktorej **dnes** existuje, alebo rada, ktorá by mala byť **apolitická**/ neutrálna, zložená z odborníkov. Diskutujúci nevedia ich presný názov. Najčastejšie bola menovaná Rada pre televízne a rozhlasové vysielanie.

„Rada pre televízne a rozhlasové práva.“

„Nemala by byť tá Rada STV, už len preto, že ju volí parlament, a to je politická záležitosť.“

„Rada STV.“

„Rada pre rozhlasové a televízne vysielanie.“

„Áno, pravda, hej. Rada pre rozhlasové a televízne vysielanie.“

„Však tam je tá rozhlasová a televízna rada.“

„Kontrolovať by mali odborníci na slovo vzatí. To je široký pojem, odborník, však, ale zrejme nejakým konkurzom vybratí ľudia, ale hovorím, a podotýkam, to prízvukujem - apolitickí. V zmysle odborníci, ktorí proste sú v tej žurnalistike nejakí na úrovni a mali by proste kontrolovať, s nejakou praxou samozrejme, nechcem hovoriť, že musí byť starší, ale musí mať nejakú prax v tomto odbore, aby dokázal proste posúdiť, respektíve poradiť.“

„Tak podľa mňa by to mohlo byť cez tú radu, ale teraz v tomto období príliš okate sa tam politické ciele ako montujú. Každý si tam za tú stranu, za ktorú je nominovaný, uplatňuje svoje predstavy. Možno že ju skôr doplniť o nejakých takých nezávislých, či už tvorcov, alebo zástupcov divákov. Alebo viete, ja neviem, ja som nepočula v poslednom období nejaký prieskum sledovanosti Slovenskej televízie. Ja neviem, či ste vy počuli? Ako, kto ich pozerá, kto ich nepozerá. Bud' sú tak spokojní, že teda nepotrebujú oni nás akože divákov. Neviem, cez tú radu. Nech v tom parlamente sa predsa príjmu určité ciele, určitá metodika, alebo určitý obsah, ktorý sa prenesie na tú radu, a tá to sleduje, či sa to dodržiava. No však koľkokrát sa tam handrkujú ako malé deti. A to ja ani ich nepoznám, ale viem, že kto je z ktorej strany, podľa toho, ako rozpráva. A to by tam nemal mať miesto.“

„Trošku ju oprášiť, trošku ju oživiť. Také neutrálne osobnosti.“

„Tak tam by mali byť odborníci jednoducho. Mimopolitickí odborníci.“

Diskutujúci sa **rozchádzajú** v názore, **kto by mal čo kontrolovať** – časť respondentov si myslí, že jeden orgán by mal kontrolovať všetko – od financií až po dodržiavanie programovej skladby. Niektorí sú však toho názoru, že by sa mala odlíšiť kontrola hospodárenia s financiami a kontrola napr. dodržiavania programovej skladby.

3.6. Riadenie verejnoprávnej televízie

Väčšina diskutujúcich sa zhodla v názore, že verejnoprávna televízia by mala mať **vysoko profesionálny manažment**, zložený z odborníkov a nie napríklad z „politicky dosadených osôb“.

„Riadiť to už záleží na STV - na tom manažmente, čo tam je.“

Časť respondentov by takémuto **manažmentu** zverila do rúk **všetky právomoci**, nemala by byť podľa nich kontrolovaná nikým iným, mala by byť v rozhodovaní autonómna, nezávislá.

„Verejnoprávna televízia by mala byť, teda o tom ani nepochybujem. Ale taká verejnoprávna televízia, ktorá by sa mala sama riadiť, aby tam nebola nejaká tá Rozhlasová a televízna rada. Lebo to sú ďalší ľudia, ktorí vstupujú do televízie, asi 9 ľudí, v tej rozhlasovej a televíznej rade a myslím si, že to spektrum tých názorov, tých pár ľudí neobsadí, aj keď sú tam odborníci niektorí. Verejnoprávna televízia by mala byť bez tejto nejakej Rady, sama by si mala rozhodovať, keď je verejnoprávna. Na základe teda požiadaviek nás divákov, ktorí by sme ju platili a financovali. Ale zasa nechcem, aby som ja mal mesačne platiť na verejnoprávnu televíziu, poviem príklad, 400 korún, tak potom taká televízia, tak takú nechcem, aby som ja teda doplácaval hodne. Za primeraný poplatok - primeraný poplatok, tak myslím si, že do tých 100 korún by to mohlo byť mesačne. Nepovažujem za potrebné mať nejakú radu, pretože si myslím, že v televízii by mali byť fundovaní odborníci, ktorí vidia, čo môžu vyselať a čo nemôžu vyselať. Televízia by mala byť ako nejaká firma, predstavujem si to ako nejakú firmu, ktorá rozhoduje o tom, čo môže a čo nie, a teda samozrejme tie názory ľudí tam prenášať. Nie aby niekto druhý rozhodoval o tom, že pokutu dám za to a za to. Mala by byť úplne samostatná.“

Napriek takýmto hlasom, častejšie sa objavilo tvrdenie, že manažment verejnoprávnej televízie by mal byť kontrolovaný **ešte niekým iným „zvonka“**. Takýto názor prezentovali najmä tí respondenti, ktorí za hlavný zdroj financovania verejnoprávnej televízie označili štát – štátny rozpočet.

„Určite by mala mať nejaký ten kontrolný orgán. Áno. Ináč by to skončilo ako vo väčšine slovenských podnikov, že manažment vytuneluje celý podnik.“

„S tým financovaním, ja by som povedal, že zhruba na tretiny. Tretinu štát, tretinu poplatky a tretinu reklama, tak nejak by to malo byť. Aspoň podľa môjho názoru. A čo sa týka tej kontrolovanosti, tak tam vnútri tej televízie by mal byť tiež nejaký nezávislý orgán na kontrolu toho manažmentu a nie, že iba Národná rada kontroluje. To je samozrejme, lenže kým sa to k nej dostane, tak to trvá niekoľko mesiacov, a dotedy sa môže spreneveriť desiatky až stovky miliónov, čiže tam vnútri v televízii by mal byť taký menší kontrolný orgán, ktorý by mal kompetenciu vymeniť akože ten manažment alebo tých jednotlivých členov.“

3.7. Rešpektovanie názorov divákov vo verejnoprávnej televízii

V súvislosti s otázkami o kontrole a riadení verejnoprávnej televízie sa viacnásobne vo všetkých diskusiách objavil názor, že takáto televízia **by mala dbať na názor obyvateľov**. Mala by jednak **poznať**, aký je názor divákov (a zároveň aj jej financovateľov), no predovšetkým by sa ním mala **riadiť**, mala by ho vypočúť a rešpektovať.

„Ja si myslím tiež, že v prvom rade by mal divák rozhodovať. Rozhodnúť si, čo by asi on chcel pozerať, a potom tá Rada STV by to opätovne zhodnotila, aby si rozmysleli, či na to majú, alebo na to nemajú, odvysielanie nejakej tej relácie.“

„Ja si myslím, že manažment každej verejnoprávnej televízie by sa mal vlastne zaujímať o názory ľudí. To, čo pozerajú, to čo, nepozerajú a podľa výskumu, podľa sledovanosti, tiež zostavovať potom program. Vlastne ľudia tým pádom kontrolujú potom tú televíziu a tvoria si vlastne televíziu, čo chcú a nechcú pozerať. Ale ak oni nerobia prieskum sledovanosti a vlastne nezisťujú, tak vlastne tvoria tú televíziu, programy podľa seba, podľa ľudí, ktorí tam sedia, vlastne len zo svojej hlavy, a tým pádom je to také, aké je v tej televízii. Čiže nie je riadená a usmerňovaná ľuďmi. Pretože pre nich sa vlastne tvorí tá televízia, pre nich je. Nie pre tých, ktorí tam sedia - tí dvadsiati alebo tridsiati, alebo koľkí sú tam, päťdesiati.“

Respondenti doporučovali **rôzne formy** na realizáciu týchto požiadaviek. Napríklad častejšie organizovať a zverejňovať výsledky prieskumom sledovanosti televízie, vysielat' v televízii besedy medzi divákmi televízie a jej manažmentom, robiť relácie typu „odpovedáme na listy divákov“, ... – jednoducho „viac spolupracovať s divákmi na podobe televízneho vysielania“.

„Ten manažment by mal byť tak, na takej úrovni, aby jednoducho robil medzi tými ľuďmi ten výskum. Aby jednoducho vedel, čo tých ľudí zaujíma. Aby vysielali to, čo je pre ľudí. A nie pre seba a pre určitých ľudí.“

„Ja by som tiež povedal, aby spolupracovala s ľuďmi, lebo fakticky je pre ľudí tá televízia, takže dopisy, alebo tak nejako, že s tými ľuďmi viacej spolupracovať a tým pádom by sa viacej sledovala.“

Viacerým respondentom sa **otázka spätnej väzby od divákov** vo verejnoprávnej televízii zdá byť **klúčová**, pretože sú presvedčení, že verejnoprávna televízia má fungovať smerom "zdola nahor", a nie naopak.

„Zdola nahor a nie zvrchu nadol, lebo vlastne ovplyvňuje ľudí a je zneužitá tá televízia, lebo ovplyvňuje jedným smerom, čiže pôsobí zhora nadol.“

„Spolupracovala by hlavne s občanmi, že sledujú to hlavne občania, takže by mala s nimi spolupracovať.“

V tejto súvislosti sa jednotlivito objavil aj názor, že verejnoprávna televízia **by mala mať vopred pripravenú stratégiu**, ako a čo bude robiť (akýsi plán) – aby aj diváci mohli posúdiť, či ju napĺňa alebo nie.

„Ale predovšetkým tá verejnoprávna televízia by mala mať do detailu spracovaný program, čo ide robiť. A ako to ide robiť, a ako to bude podávať. Pretože ak nemá túto kontrolu nad sebou, tak potom vlastne robia čo chcú. Potom sa dohadujú, či sa porušilo právo alebo sa neporušilo, alebo niečo. Ale nie je podľa čoho kontrolovať. Nemôže ich ani divák kontrolovať. Čo oni idú vysielat', na čo oni vyhodia peniaze, s prepáčením nás všetkých. Pretože ten štátny rozpočet, to je z našich daní a tie koncesionárske poplatky takisto idú do tej jednej kasy. Podľa tohoto si myslím, že by mala mať tá verejnoprávna televízia konkrétny program, ku ktorému by sa mala rozviesť široká diskusia v spoločnosti a každý by mal povedať niečo k tomu a z toho niečo urobiť. Potom sa dá jednoznačne kontrolovať a nemohli by sa handrkovať, či plnia plán alebo neplnia plán. Či idú podľa programu ako majú ísť, alebo nemajú ísť. Bol by to program, ktorý by schválili ľudia. A nie nejaké politické grémium, ktoré tam jedným hlasom preváži.“

3.8. Vzor verejnoprávnej televízie

Približne **polovica** diskutujúcich nemá vzor, model televíznej stanice, ktorá by pre nich spĺňala všetky kritériá verejnoprávnej televízie (tak ako ju sami definujú). Je to prípad predovšetkým tých respondentov, ktorí nemajú doma k dispozícii široké spektrum televíznych staníc. Pre túto skupinu diskutujúcich nie je ani Slovenská televízia modelom verejnoprávnej televízie.

„Ťažko povedať.“

„Žiadna nie je podľa našich predstáv.“

„Nevedel by som povedať ani o jednej, že by bola vyložene taká. Hovorím tá komercia tam určite je a tie politické tlaky tiež.“

„Mne sa nezdá ani jedna. Ja nebudem sa prikláňať. Nemám taký pocit, že by bola. Zase tú Čt1 toľko nepozerám, aby som to mohla tak posúdiť. Objektívne alebo vlastne subjektívne.“

„Ja neviem, asi ani jedna. Také pomiešané keby to bolo tak možno.“

„Ja tak isto nemám Slovenská televízia tiež nespĺňa kritériá u mňa plne verejnoprávnej televízie a ostatné nesledujem natoľko, aby som mohol povedať objektívne.“

Pre tých, ktorí vedeli uviesť vzor verejnoprávnej televízie, je to jednoznačne najčastejšie **Česká televízia**. V tomto názore sa zhodli tak diskutujúci v Bratislave, ako aj v Banskej Bystrici, či Tvrdošíne a Bánovciach nad Bebravou. Česká televízia spĺňa kritériá verejnoprávnosti z dvoch príčin:

- ♦ **má vyhovujúcu** („vyrovnanú“, „dobro zladenú“) **programovú štruktúru**: je tam aj zábava, aj ponaučenie, aj vzdelávanie, aj oddych ...

„Ja tiež by som povedala, že česká televízia: jednička aj dvojka. Jednička je viac zameraná na tú zábavu a na tie filmy a dvojka na dokumenty, jazykové kurzy, vážnu hudbu, kinokluby, čiže na tých dvoch programoch si každý nájde niečo. Keby som mala len Čt1 a Čt2 by mi to stačilo. Keby nič iné nebolo.“

„Ja by som povedal, že aj ČT 1 spĺňa tú moju predstavu, aj ČT 1 má dostatok zábavy, dokumentárnych filmov. ČT 1 bol by ten ideál. Aj STV 1, keby bola tak ako ČT 1, dá sa povedať, že bol by som len spokojný.“

„Ja si myslím, ale nie z pozerania, ale z programov vlastne, tak myslím si, že Česká televízia je dobrou verejnoprávnu televíziou. Aj čo sa týka prieskumov vlastne sledovanosti, tak majú tam vysoké čísla, vysoké dosahujú. V porovnaní s komerčnou vlastne ich sleduje veľa ľudí. Takže Česká televízia si myslím, že pracuje na úrovni takej verejnoprávnej televízie ako má byť.“

- ♦ **je objektívna v spravodajstve**

„ČT 1 - áno, tam je tá najväčšia objektivita aj pri tých správach, keď si to človek pozerá, povedia zo všetkého a nerobia také vedy z tých vecí, nedávajú len z jednej strany.“

„Myslím si, že ČT 1 je dosť objektívna.“

Jednotlivo boli menované ako vzor verejnoprávnej televízie:

◆ **STV** – skôr preto, že nie je k dispozícii nič iné

„Napríklad ja z československých televízií pozerám najmenej práve ČT1 a ČT2. Takže nie som schopný posúdiť, či to má najbližšie k tejto mojej predstave verejnoprávnosti. Potom sa prikláňam vlastne k tej STV.“

◆ **ORF**

„Tiež ČT1 a 2. Potom ORF, ja si myslím, že mne sa páči ten kanál. Je pre Vás verejnoprávny?“
Áno, podľa môjho názoru to je verejnoprávna televízia.“

◆ **TV LUNA**

“V TV LUNA vidím takú nezávislosť, skutočne tam nevidím tej politiky veľa. Akurát len čo sa musí v tom spravodajstve dať, potom sú to viac-menej relácie a filmy. Všetko je tam také už apolitické, vyslovene. Takže tam vidím tú verejnoprávnu televíziu, tak snád' tá Luna.“

4. VEREJNOPRÁVNA TELEVÍZIA NA SLOVENSKU

4.1. Je alebo nie je STV verejnoprávnu?

STV vo svojej súčasnej podobe nie je pre diskutujúcich modelom, vzorom verejnoprávnej televízie. Za takýto vzor ju označil len jeden z diskutujúcich. Prevažuje názor, že **STV v súčasnosti nie verejnoprávnu televíziou.**

To, že dnes STV spĺňa kritériá verejnoprávnosti, si myslí len **malá časť respondentov**. Toto tvrdenie bolo jednotlivo podložené týmito argumentmi:

- ◆ STV je verejnoprávna, pretože sa zmenila, resp. postupne sa pomaly mení jej programová štruktúra

"Ja ju považujem teda za verejnoprávnu. Samozrejme. Mení sa v programoch. A tá pružnosť. Myslím si, že vo všeobecnosti pružnosť."

- ◆ STV je verejnoprávna, pretože jej spravodajstvo je oproti minulosti objektívnejšie

„Ja by som práve povedala, že teraz práve, že je objektívna a držím im palce, hlavne teda čo sa týka tých ... toho spravodajstva. Teraz sa mi práve zdá, že snažia sa, aby tej vláde nepodliehali, že sú objektívni, že snažia sa.“

- ◆ STV je verejnoprávna, pretože v porovnaní s vysielaním TV Markíza ponúka širšie spektrum programov

„Keby som ju porovnával s Markízou, s tou našou najsledovanejšou televíziou komerčnou, tak je to verejnoprávna televízia, v porovnaní s ňou, pretože sa snaží dodržiavať škálu tých programov širokú, nie je to úzke zameranie, snád' z tých kultúrnych programov, o ktorých sa tu hovorilo. To už sa tu o tom hovorilo. Keby som mal porovnávať z týchto dvoch, tak STV je verejnoprávna stanica.“

Medzi diskutujúcimi prevláda názor, že hoci sa Slovenská televízia nazýva verejnoprávnu, **nesplňa kritériá verejnoprávnosti, tak ako si ich predstavujú samotní diváci**. Argumentuje sa opäť prevažne nedostatkami STV v programovej skladbe a slabej orientácii na verejnosť. Nedostatky v oblasti financovania alebo problémov jej kontroly neboli v súvislosti s verejnoprávnosťou STV spontánne diskutujúcimi spomenuté.

STV nie je v súčasnosti považovaná za verejnoprávnu, **pretože¹**:

- ◆ **nemá bohatý výber programov**, pestré programy pre všetkých

„Už som hovorila, že nemá tú programovú štruktúru dobrú, lebo je tam aj málo tých programov, ktoré by človek chcel pravidelne sledovať.“

¹ Väčšina dôvodov, prečo STV nie je považovaná za verejnoprávne médium, sa objavila aj v kapitole 2.1. Aká je STV.

◆ nemá živév zmysle zaujímavé vysielanie pre všetkých obyvateľov

„Chýbajú tie nové programy. Výroba nových programov, tých dokumentov je tam v podstate dosť, aj rôznych besied na rôzne témy, ale také aby to bolo živšie, zaujímavejšie.“

„Mne sa zdá, že na STV sú takí suchí. Tam v Markíze sa troška dopĺňajú medzi sebou, usmejú sa na seba a tam na STV len čumia na tú kameru, si to odrapocú a je koniec. Na Markíze sú takí priateľskejší, aj keď pozeráte to Doma s Markízou, alebo také niečo. Tam to je úplne iné ako na STV. Jednoducho sú kamaráti medzi sebou a na STV sú takí ... čo ja viem, takí suchí. Také niečo - oživenie by to potrebovalo.“

◆ nemá stabilnú programovú štruktúru – jej program sa neustále mení

„Ja sa tiež musím pripojiť k názoru kolegyne, čo sa týka tej štruktúry programov. Tak ako hovorila na začiatku, že ja musím vedieť, že čo asi môžem od tej televízie kedy očakávať, ktorý deň. A keď viem, že ja budem o ôsmej pozeráť v jeden deň čo ma zaujíma – napr. v utorok, tak ja sa budem snažiť byť v ten utorok doma, lenže ja nikdy neviem, čo tam je alebo čo tam bude, a tá štruktúra nie je pravidelná, nie je rovnaká, nie je daná. Fakt, tie bloky tých programov by mali byť stále. V pondelok to, v utorok to, to sa vtedy opakuje. Aj koľko krát, že človek pozerá, že čo sa opakuje. Áno, že nestihnete to pozeráť jeden deň tak pozeráte druhý. No to má úplne iné časy. To keď sa raz opakuje program nech je to v tú istú hodinu. Česi to tak majú. Proste, keď oni opakujú, čo mali večer, na druhý deň v popoludňajších, dajme tomu presne o pol druhej. Teraz si vymýšľam. Ale presne v ten istý čas. Trošku si človek musí urobiť aj ten program, sme zamestnaní, cestujeme, že teda si vyberať tie programy, ktoré mu vyhovujú a potom sa na ne teší.“

◆ nemá objektívne spravodajstvo, jej spravodajstvo je spolitizované (ako aj jej redaktori)

„Ja som videl trebárs tú politizáciu v tom, že teraz, keď ste pozerali dakedy Za päť minút dvanásť, daktori to pozeráte, iní možno menej, ja som tam videl, že tam bola taká moderátorka, pani Elena Linczényiová sa volá, a teraz je v Bruseli. Je takou tou spravodajkyňou. A tam bolo jasne vidieť, aká bola zaujatá politicky, a že tam bola dosadená politicky a za svoje služby sa dostala do Bruselu, doslovne. Tá bola proste jednoducho politicky naladená ku koalícii, a keď hovorím, že ja som nie politik, že by som nechcel žiadnu stranu zhadzovať, ale viac-menej hovorím, tam je jasný príklad ako sa dostala za svoje služby v televízii a spravodajstvu do Bruselu. Takto som to ja pochopil u nás.“

◆ nespolupracuje s ľuďmi pri tvorbe ponuky programov, nevychádza v ústrety svojim divákom, je im vzdialená

„Spolupracovať s ľuďmi, vytvárať také relácie, na ktoré by ľudia vedeli odpovedať a spoločne s ľuďmi ich pripravovať, či sú to už zábavné, či sú to súťažné relácie, proste s ľuďmi. Lebo jednoznačne sú tam len filmy, ktoré oni dávajú, to bolo spomínané, že to je také príkazom tá televízia, že „my vám dáme, vy to pozerajte a vy ste povinní platiť“, ale žiadna spolupráca, žiadna komunikácia s ľuďmi, nič z toho necítiť, že by oni nejako s ľuďmi komunikovali. Že by oni nejak odpovedali na dopisy, žeby sa oni nejako pýtali, a my odpovedáme, toto tu chýba, takýmto spôsobom treba. Bolo vždycky nad listami divákov, kde to je? Tam sme sa dozvedeli bársčo.“

◆ je „poplatná súčasnej moci“

„Je celá spolitizovaná a to z toho dôvodu, že keď príde nejaká zmena vlády, tak automaticky to tam menia tiež, riaditeľa a ostatných, cítiť teda, že je to spolitizované všetko.“

„V prvom rade, že musí byť či chce alebo nechce musí byť poplatná v tej vládnej garnitúre, ktoré je momentálne pri moci.“

„Takisto si myslím, že podlieha tomu vedeniu štátu, teda dosť je priklonená, ale nakoniec si to ani nemôže inak dovoliť si myslím. Nevie, to je môj názor.“

4.2 Je treba verejnoprávnu televíziu na Slovensku?

Tak ako sa väčšina diskutujúcich zhoduje v názore, že STV pre nich v súčasnosti nie je verejnoprávnu, zhodujú sa aj v názore na to, že by sa **táto televízia mala snažiť stať sa verejnoprávnu**.

„Nie, v žiadnom prípade, verejnoprávna televízia ako taká je potrebná, komercie máme dosť, na toto maličké Slovensko je komerčných televízií dosť, si myslím. Je potrebná tá verejnoprávna televízia. Je potrebná aj preto, že ideme do Európy. A hovorím, to satelitné vysielanie, tá verejnoprávna televízia musí byť aj na tom satelite, malé štátiky to majú a my to nedokážeme mať hore. Viem, že nie sú financie, ale to je predsa ten imidž náš slovenský.“

Toto snaženie má význam z týchto **dôvodov**:

- ◆ na Slovensku by mala existovať **aspoň jedna televízia poskytujúca objektívne spravodajstvo** – touto televíziou by mala byť práve STV

„Áno, je treba. Pretože práve ide o to objektívne spravodajstvo. Teda človek musí niekomu veriť a neradi by sme prišli do situácie, keď síce bývalá československá televízia pred desiatimi rokmi bola verejnoprávnu televíziou, ale málo kto jej veril. A ja si myslím, že dnešnej už veríme. A keďže sú tie komerčné televízie, tam to spravodajstvo je skutočne niekedy rôzne a všelijaké, a v STV predsa je to spravodajstvo, ktoré je podľa mňa objektívne. Aspoň verím, že je. Takže aj kvôli tomu spravodajstvu aj kvôli tomu, že verejnoprávnu televíziu zaväzuje zákon, je to v zákone, rozvíjať všetky kultúrno-, športové a neviem aké aktivity, ktoré žiadnu komerčnú televíziu nezaväzuje. Čiže, ak by sa mohlo stať, že keby verejnoprávnu nebola, tak tam máme neobjektívne spravodajstvo, máme tam samé akčné filmy, samé erotické filmy, samé trháky, samú krv a žiadne súťažné programy, žiadne vzdelanostné programy. Ja si myslím, že každý štát má mať jednu verejnoprávnu televíziu. A keď sa chcú tu byť nejaké komerčné, pokiaľ si myslia, že sa uživia, ono to záleží aj na kvalite tej verejnoprávnej televízie, ako tie ostatné budú sledované.“

„No, ale verejnoprávna by mala zostať. Samozrejme každý má právo na to, aby bol objektívne informovaný. To, čo ponúka sa nedá nikde inde nahradiť. Určité veci z toho, čo ponúkajú, sa nikde inde nedá nahradiť.“

„No tak bolo by jej treba, ale to chvíľu ešte potrvá, kým sa tá politická kultúra vyprofiluje fakt cestou od toho parlamentu až dole. To je jednoducho aj odraz spravodajstva, alebo respektíve verejnoprávnosti Slovenskej televízie, odraz tých pomerov, ktoré na Slovensku momentálne vládnu. Ale že je treba, aby bola, to je stopercentné. Ale chvíľočku potrvá teda, kým bude teda podľa mojich osobných predstáv.“

„Ani teraz možno nepovedia všetko, čo je pravda. Ono pravda je, že pre mňa je iná pravda, pre niekoho iného môže byť pravda iná, ale to objektívne by tam malo zostať pre tých ľudí. Mala by byť, pretože táto vláda nemusí byť dlho, ani tá ďalšia nebude dlho, veď tá vláda je len na nejaký čas. Možno sa ľuďom nebude páčiť, záleží od ľudí a zvolia si tam niekoho úplne iného, tak prečo. Mala by byť a objektívna, a keď sa niečo bude diať, tak zas nech objektívne ľuďom povie.“

„Myslím, že mala by byť, pretože už tieto komerčné televízie čo vysielajú, tak sú za to platené, vysielajú za peniaze. A veľa názorov, si myslím, že je tam dosť jednostranných a neobjektívnych. Jednoducho, dajú napríklad rozhovor s nejakým podnikateľom, vychvália ho do neba, pritom na druhej strane vieme, o čom je reč, keď sa pozrieme na to z druhej strany. Keď si niekto zaplatí reklamu, tak komerčná televízia ju vysielá, za čo ju zaplatil. Ale verejnoprávna by to nemala.“

- ♦ žiadne slovenské komerčné televízie sa nebudú snažiť mať tak **širokú paletu programov**, aby uspokojili všetkých divákov. Je povinnosťou STV, ak chce byť verejnoprávnu, naplňovať túto požiadavku.

„Ja hovorím, neviem, z akých zdrojov tie súkromné televízie získavajú tie zdroje, ale ako sme spomínali, že majú viac toho pestrého programu, tak televízia by sa mala snažiť takýmto pestrým programom aj z tej, ako som spomínal, z tej vzorky ľudí to zobrať a tiež som za to, že keď je pokryté územie tou STV 1, tak by mala byť a ďalej pracovať na sebe, tie svoje programy zdokonaľovať čo najlepšie.“

„Ja sa prikláňam k tomu názoru, že naozaj sú jednoducho, ako by som povedal, tie programy také, ktoré tie komerčné nechcú vyselať. A ich to akože nezaujímá. A niekto by to mal riešiť. A vlastne táto tá verejnosprespešná, tá by to ako mohla zastrešiť prakticky tie programy také.“

- ♦ STV má **jedinečné postavenie na slovenskom televíznom trhu** – má prvenstvo čo sa týka **pokrytia územia** televíznym signálom, je zo všetkých televízií najviac všetkým ľuďom prístupná. Preto by sa mala snažiť stať sa verejnoprávnu – vyhovieť tomuto množstvu ľudí.

„Ja by som povedala, že mala by byť verejnoprávna, lebo je najviac sledovaná a najviac prístupná všetkým, tak z toho dôvodu.“

- ♦ verejnoprávna televízia má **významné výchovno-vzdelávacie poslanie**, je to aj kultúrna inštitúcia, je v záujme Slovenska, aby takúto televíziu mala

„Ja si viem predstaviť, že by tu nebolo, ale neviem si predstaviť, čo by to znamenalo. Pretože tá televízia predsa len verejnoprávna, by mala v tom štáte plniť určitú úlohu otca v rodine. Teda nie deťom povoliť „robte si čo vás baví“. Trošku ich aj viesť dopredu a poukázať na to čo sa stane, keď napríklad toto nevyužijeme ďalej. ... Čiže jednoznačne si myslím, tu musí niečo byť, tí ľudia nie sú ešte tak dokonalí, aby vedeli čo musia a čo môžu. Čiže to, čo musia, im musí ktosi ukázať, ale zase nie, že im bude diktovať, že musíš robiť toto a takto. A toto musí plniť televízia, ktorá to musí do určitej miery aj prijateľnou formou do tej spoločnosti po troškách dávať. Stále. Aby sa to dostalo do vedomia.“

„Viete, chýba aj tá komunikácia tejto verejnoprávnej televízie s ľuďmi, pretože my sme na to naučení. Ľudia sú často hulváti vulgárni, jednoducho ide o to, aby sme sa naučili trošku vzájomne pôsobiť na seba, prevychovať sa. Keby bola možnosť trošku viac vstupovať do tej televízie, komunikovať s nimi, tak jednoducho ľudia by sa naučili aj trošku správať a iným spôsobom by reagovali. Toto je tiež potrebné pre nás, aby sme sa naučili kultúrne sa vyjadriť, vystupovať, lebo fakt sme hulváti.“

„Tá verejnoprávna televízia nemôže len zábavné programy vyselať. Tá musí značnú časť dávať na učenie, študijných programov - jednoducho takých, čo pomaličky tú kultúru do toho národa vnášajú. Tie vedomosti.“

- ♦ keďže sa **sama prehlasuje za verejnoprávnu televíziu**, mala by sa snažiť, aby naplnila kritériá verejnoprávnosti

Tiež si myslím, že by bola potrebná, aby vyriešila problémy našej mládeže dneskajšej, čo je dosť ťažké a zároveň vyriešila problém pracujúcich občanov. Ale musela by proste spĺňať ten názov, proste o čom hovorí, že aby bola verejnoprávna.“

„Ja si myslím, že slovenská televízia, keď sa nazve, že to je verejnoprávna, tak myslím, že by mala byť aj objektívna vo všetkom. Že nie tam pridrižovať jednej strane, ale povedať všetko, čo si myslím, všetko, čo sa deje, aby sme neboli o nič ukrátený.“

Diskusiu o verejnoprávnej televízii doteraz prevažná väčšina respondentov v slovenských médiách nezaznamenala. V každej z diskusných skupín takúto debatu v samotnej televízii zaregistroval iba jeden z respondentov (výnimkou bol Tvrdošín, kde takúto diskusiu zaznamenali dvaja diskutujúci). Ale aj niektorí z tých, ktorí uviedli, že takúto debatu zaregistrovali, si spomenuli len na diskusiu o koncesionárskych poplatkoch.

„Bola – „načo nám je verejnoprávna televízia“, Brainer, ten to uvádzal a ináč sa to zahralo do autu, pretože neviem, možno sa to nepáčilo šéfstvu televízie. Padli tam také názory, ktoré vyzneli samozrejme, že boli proti televízii, že nie je verejnoprávna, bola tá diskusia a páčila sa mi.“

„Ja myslím, že som to tiež videl, tam sa dosť pohádali.“

„Ja som zaznamenala, tuším ten Jariabka, rozprával o tom, že budú musieť teraz pristúpiť k vymáhaniu tých koncesionárskych poplatkov, o tom, že sa teda plánuje zvyšovanie, tuším na stodvadsať korún mesačne a rozhlas tuším na päťdesiat. Teraz tam vyrátal, že koľko budú platiť tí, čo meškajú s tým platením, že im to vyjde dvetisíc korún za mesiac. To si pamätám. To mi tak utkvelo čo sa týka tých koncesionárskych poplatkov.“

„Tak okolo mesiaca, mesiaca aj pol dozadu. Bolo ich tam hádam 15-20 tých pánov. Takže bol tam z Markízy, bol tam Materák zo Slovenskej televízie, bola tam celá tá rada, takže o tom tam diskutovali, sa mi zdá, že hádam dve hodiny. Ale konkrétne neviem o čom tam hovorili. Len viem, že tam bola výmena názorov, dosť klonenia a prítakávania, ale ináč neviem konkrétne, ale viem, že bola.“

4.3. Komu by verejnoprávna televízia chýbala?

Väčšina diskutujúcich si nevie predstaviť, že by tu STV ako verejnoprávna televízia nebola. Chýbala by minimálne týmto konkrétne menovaným skupinám obyvateľov: deťom (kvôli detskému vysielaniu) a fanúšikom športu (športové vysielanie na STV 2). Viacerí respondenti by však jej absenciou strácali možnosť porovnávania s inými televíznymi stanicami.

„Ja si myslím, že by chýbala verejnoprávna televízia - chýbala by deťom na Slovensku aspoň, pretože ak vynechám tie zahraničné vlastne. Pretože komerčná televízia má málo takého vysielania, Markíza napríklad, tá vysielala pre deti málo. Len víkendy a cez týždeň neviem o tom, že by tam bolo nejaké veľa. Pre menšie deti. Čiže tam STV vysielala vlastne dopoludnia dosť. Potom by chýbali, si myslím, vzdelávacie programy, tie tiež komerčná televízia sa na to veľmi nezameriava. A potom folklór tiež by chýbal si myslím. Chýbal by vlastne stále.“

„Tak mne by chýbala maximum po tej športovej stránke.“

„Že chýbala, že určite by chýbala, teda mne osobne by chýbala, aj keď ju veľa nepozerám, ale určite by mi chýbala, už len na porovnanie. Aj tak akože porovnať, čo povedia tam, a čo povedia tam, ale určite by chýbala.“

„Mne osobne by tiež chýbala, tiež sa prikláňam k tomu názoru, že vlastne človek si môže potom porovnávať vlastne tie relácie a tie správy, a vôbec celkovo s inými teda televíziami, a posúdiť, alebo nájsť teda trebárs tú pravdu alebo tak ten názor, že či je správny tam alebo tam. Skôr také objektívnejšie by to bolo, že porovnať si to s viacerými tými vysielaniami na iných stanicach.“

Spomedzi respondentov mali vlažnejší vzťah k existencii verejnoprávnej televízie na Slovensku mladí ľudia. Staršia stredná, ako aj staršia generácia sú za zachovanie a ďalšie rozvíjanie verejnoprávnej televízie na Slovensku.

Len jednotlivito sa objavil názor, že **myšlienka mať na Slovensku fungujúcu verejnoprávnu televíziu, je nerealizovateľná.** Tento skepticizmus vyplýva mimo iného aj zo silného spolitizovania televízneho vysielania na Slovensku.

„To je jednoznačné. Pokiaľ je pri moci niekto, nejaká vláda, tak tá televízia nemôže ísť vyslovene proti vláde. To nedá sa. Nikdy sa nedá povedať, že nie je závislá na tej vláde a že bude úplne objektívna. A nech je to v ktoromkoľvek štáte si myslím, že ani v jednom nie je úplne objektívna žiadna televízia. Po tejto stránke. Každá je závislá na tom štáte a nemôže ísť, keby chcela byť celkom objektívna, nemôže predsa vystupovať proti svojmu štátu, proti vedeniu štátu a proti vedeniu svojej televízie. Žiaden redaktor ani nič si to nedovolí, takže celkom verejnoprávna nemôže byť.“

„Ja sa do politiky moc nerozumiem, ale ten, kto je na čele, tak to vedie všetko. A si zoberte tie voľby, keď boli v 1998 - tak ja neviem, mne to pripadalo, tá STV je ako Mečiarova televízia. Neviem, a zas Markíza bola opozícia bývalá. Také to bolo, že ja neviem... Jedna strana jedného, druhá strana druhého a bili sa medzi sebou. Tak bolo. A teraz, že by to vzniklo, že sa to všetko vyrovná. Nemyslím si, že to bude. Možno, že keď budem mať deti ešte ja, tak vtedy možno, ale teraz ešte nie.“

5. NÁZORY NA MODEL VEREJNOPRÁVNEJ TELEVÍZIE

Diskutujúcim bola ponúknutá nasledovná definíciu verejnoprávnej televízie:

„Vo väčšine západoeurópskych štátov všade existuje verejnoprávna televízia - vznikli postupne, hlavne premenou štátnych (štátom financovaných) televízií na takýto typ televízie. O ich existencii rozhodovali samotní obyvatelia vo verejnej diskusii, debate o ich potrebe/ nepotrebnosti. V bývalých socialistických štátoch sa tiež začala takáto transformácia. Na Slovensku sa začína takáto debata len teraz rozbiehať.“

Verejnoprávna televízia sa dá jednoducho charakterizovať týmito tromi kritériami:

1. *takáto televízia je určená pre verejnosť*
2. *takáto televízia je financovaná verejnosťou (nie zo štátneho rozpočtu, ale z koncesionárskych poplatkov, platieb za reklamu)*
3. *táto televízia je kontrolovaná verejnosťou“*

Z vyššie uvedených troch kritérií verejnoprávnej televízie **najviac otázok** u diskutujúcich vyvolala téza **o spôsobe financovania takejto televízie**. Väčšina respondentov si na základe svojich doterajších skúseností s problémami nedostatočného financovania **STV nevie predstaviť, ako by mohli na pokrytie výdavkov STV stačiť zdroje z koncesionárskych poplatkov či z reklamy**. Mnohí vidia jediné možné riešenie v pokračujúcej štátnej podpore, financovaní zo zdrojov štátneho rozpočtu. V tomto zmysle si časť respondentov žela zachovanie doterajšej štátnej televízie.

5.1. Verejnoprávna televízia je určená pre verejnosť

- ◆ k tejto charakteristike nemal žiadny z diskutujúcich námietky. Túto vlastnosť verejnoprávnej televízie uvádzala väčšina diskutujúcich v rámci spontánnej znalosti charakteristík verejnoprávnej televízie. Diskutujúci očakávajú od verejnoprávnej televízie, že bude určená pre nich – širokú verejnosť.

„Verejnoprávnu televíziu by sme potrebovali. Lenže zase by mala dať priestor tým normálnym ľuďom, tým obyvateľom vlastne, ktorí ju majú sledovať. Nejako sa k nim priblížiť.“

- ◆ STV nebola označená za verejnoprávnu televíziu aj z toho dôvodu, že podľa respondentov nespĺňa toto kritérium – nie je určená pre verejnosť. Ba práve naopak, ľuďom je vzdialená a svojimi programami nevyhovuje požiadavkám širokej verejnosti. Verejnoprávna televízia by mala pomáhať pri riešení problémov bežných občanov - takých problémov, ktoré sú považované za najzávažnejšie v našej spoločnosti (napr. nezamestnanosť, drogová závislosť atď.), ale aj takých, ktoré jednotlivo trápia obyvateľov.

„Chýba verejnoprávna televízia, lebo ľudia sa fakt dožadujú riešenia určitých problémov nejakou cestou. A tej cesty niet, čiže hľadá sa stále. Za bývalej éry to bolo tak, že keď sa išlo niekde sťažovať, aspoň si vás niekto všimol a preriešilo sa to, vybavilo sa to, ale dneska môžete ísť aj za neviem kým, a nikto si vás nevšimne, ani prstom nekývne. Takže jediný spôsob je rozhlas a televízia. No, rozhlas to je tak, že počujete a cez tú televíziu máte možnosť ísť, sedíte oproti a diskutujete a diváci sa môžu pozrieť na to, môžu si zobrať z toho trebárs príklad, porozmýšľať, rozdebatovať to, ďalšie nápady sú, poslať a prispieť k tomu. Televízia by bola dobre na tom, keby to takto spolupracovala.“

5.2. Verejnoprávna televízia je financovaná predovšetkým koncesionárskymi poplatkami

- ♦ len jediný zo všetkých respondentov si myslí, že slovenskej verejnoprávnej televízii by postačili príjmy z koncesionárskych poplatkov či z reklamy alebo iných neštátnych zdrojov. **Táto požiadavka sa však zdá byť ostatným diskutujúcim v našich podmienkach nepriechná.**

„Ja si myslím, že by možno vedela existovať, keby vlastne tie peniaze, ktoré sa získajú z reklamy a od ľudí, vlastne z tých koncesionárskych poplatkov, keby to využívali na správne programy, ktoré ľudia chcú pozerať. Čiže možno keby sa robil veľký výskum - nejaký na to, aby sa vlastne zistilo, čo ľudia chcú pozerať a podľa percenta zoradiť tie programy, aby to ľudia pozerali. Tak vlastne tým, že by to ľudia sledovali, stúpila by sledovanosť a vlastne tým pádom by aj reklamy, si myslím, bolo viac. Firmy by si chcel dávať reklamy aj do STV, a tým pádom vlastne by mali peniaze aj z reklám. A zase by mohli vlastne produkovať ďalšie programy. Aj vlastné programy a nemíňali by sa potom peniaze na to, čo ľudia nepozerajú. Alebo respektíve, aby sa tvorilo menej tých programov, aby mohli pozerať to, aspoň to menšie percento ľudí, pretože vlastne to treba u verejnoprávnej televízie, aby ju sledovali, aby boli aj programy pre menej ľudí. Niektoré. Ale nie toľko, aby vlastne prekryli to, čo by ľudia chceli, tých viac ľudí pozerať. Takže týmto si myslím by mohlo sa to nejako podariť.“

„Ja vychádzam z toho, že nás je 5 miliónov všetkých, a keď je 2 milióny rodín, ktoré platia koncesionárske poplatky, to znamená pri mesačnej platbe 100 korún je to maximálne 200 miliónov. To nie je ani pätina toho, čo potrebuje televízia. Čiže, ja by som musel platiť 500 až 700 korún mesačne za verejnoprávnu televíziu, aby sa uživila z týchto poplatkov. Kde ja tie peniaze vezmem? A tá štvorčlenná rodina ich kde zoberie?“

- ♦ väčšina diskutujúcich je presvedčená, že verejnoprávna televízia sa v našich podmienkach bez štátnej podpory jednoducho neuživí. Príspevky od obyvateľov vo forme koncesionárskych poplatkov, či financie za reklamný priestor, na jej činnosť stačiť nebudú – slovenský trh je v tomto zmysle malý.

„Neviem si predstaviť, keby mali všetko platiť občania teda verejnosť. Že potom by tam nemohlo toľko ľudí pracovať ako teraz, ale určite jedna štvrtina, lebo to by sme my ľudia neuživili. Neviem si predstaviť tú výšku toho poplatku, tej verejnosti a to by určite ľudia boli proti, keby nebola nejaká dotácia zo štátu.“

„Neviem. Ja si myslím, že my sme tak malá krajina, že naša verejnoprávna televízia, ak ju budeme chcieť vybudovať bez podpory štátneho rozpočtu, nevznikne. Naše poplatky by boli tak vysoké na ňu, že to jednoducho neutiahneme. Čiže naše špecifikum je v tom, že nás je málo, že sme malý národ. Nie ako Nemci. Tam dajú jednu marku a majú na to, a my by sme museli dávať tisíc korún, aby sme to vykryli.“

„Neviem. Nie som expert na finančnú stránku televízie, ale ja by som mal skôr taký názor, že tá televízia by nemala byť financovaná hlavne z týchto koncesionárskych poplatkov. Ja by som skôr usúdil, že mala by byť financovaná z časti štátom a mala by sa financovať z časti aj z reklamy. Podľa mňa reklame sa už v dnešnej dobe vôbec nevyhneme, a potom tie koncesionárske poplatky, to by malo byť vlastne, nechcem povedať dodatkový príjem, ale nemalo by to byť ich hlavný príjem. Podľa mňa by to mal byť ten z časti štát a z časti reklamy.“

- ◆ jednotlivito sa navrhovali tieto opatrenia, ako zvýšiť príjmy televízie, prípadne ako ich ušetriť:

3 vysielat' viac reklamy v STV

„Mohlo by byť trošičku viac aj tej reklamy, keby to pomohlo finančne. Nám ľuďom to nie je príjemné, nikomu z nás, ale keď to musí byť, tak radšej ako keby nám tu mali zdvíhať o tretinu alebo o polovicu poplatky za slovenskú televíziu.“

3 predávať filmy/ programy, ktoré STV vyrobila

„Keby bol aj nejaký výmenný program - my im môžeme ponúknuť iba tie staré filmy v slovenčine, čiže tá naša vlastná produkcia tu chýba, a to by tiež mohlo byť úlohou verejnoprávnej televízie.“

„Z vlastných zdrojov voľakedy televízia vedela vyrábať množstvo filmov, slovenská televízia bola, teda československá televízia, tvorcami seriálov. Z toho tiež žila, to predávali. Teraz oni kupujú a nechajú si vyrábať tie logá aj tie večerničky, aj jazykové kurzy. To všetko vyrábajú firmy pre slovenskú televíziu. Síce sú to bývalí zamestnanci slovenskej televízie, ale za toto sa platí, preto je to drahší život v tej televízii, a preto tie programy sú drahšie, že to vo vlastnej tvorbe nepredávali, ale musia ich kupovať.“

3 ušetriť zrušením dopoludňajšieho vysielania - "aj tak to nikto nepozerá"

„O vysielacom čase sme ešte vôbec nehovorili ako o takom, že keď je v takej tiesni finančnej televízia. Ja neviem, ja hovorím len za seba a za okruh mojich známych. Vysielací čas ráno. Keby si televízia urobila prieskum, koľko ľudí ho sleduje, či to nie sú nadarmo vyhodené peniaze. Začína skoro o šiestej alebo o siedmej ráno. Ja nepoznám v okruhu svojich zamestnaných a školopovinných známych, čo majú školopovinné deti, že niekto si ráno o siedmej zapne televíziu. Alebo aspoň nie každý deň. Tá vysielacia hodina stojí milióny korún alebo státisíce, čiže aj na tomto by sa možnože niečo mohlo ušetriť. ... Možno, že zimné obdobie je zas iné ako letné. To je tiež pravda a sobota, nedeľa, rozprávky a podobne. Takže možno že aj tam by bolo miesto na ušetrene.“

3 ušetriť zrušením STV 2

„Ja si tiež myslím, že by mala byť verejnoprávna, ale pokiaľ má naozaj veľmi vážne finančné problémy a nie je schopná to utiahnuť, tak by stálo za zamyslenie vypustiť okruh STV 2. Či si ho ponechať alebo nie, alebo čo s ním urobiť. Až toľko veľa dobrých vecí tam nejde a dalo by sa to aj presunúť do toho prvého, skombinovať. Keby sme ho aj ponechali, tak trochu skomerčnúť, tam nie je spravodajstvo, proste tam s tým by sa dalo niečo urobiť kvôli financiám.“

„Mohli by radšej pustiť ten okruh STV 2. Ten ich možno vyčerpáva a až toľko nedáva. Si myslím.“

3 znížiť počet zamestnancov v STV

„Potom si ešte myslím, že ten tím ľudí. Lebo ja si myslím, že ľudí v televízii je strašne veľa. A keď dokážu prepustiť v iných zamestnaniach neviem koľko percent pracovníkov, aj tam by to dokázali utiahnuť. To musí niekto zaplatiť, bohužiaľ, a platíme to my.“

3 doriešiť problematiku kontroly a zodpovednosti za financie v STV

5.3. Verejnoprávna televízia je kontrolovaná verejnosťou

- ♦ hoci k tejto charakteristike verejnoprávnej televízie sa diskutujúci väčšinou nevyjadrovali, **kontrola v takejto podobe vyvolávala rozpaky** vyplývajúce z toho, že respondenti si nevedia predstaviť realizáciu takejto kontroly v praxi.

„Celkom si neviem predstaviť tú kontrolu občanmi ako tej televízie. Neviem si to predstaviť ako je to „kontrolovaná občanmi, nami“. Neviem, či ja by som mohla ísť do televízie a ísť ich skontrolovať alebo kto by išiel do televízie a kontroloval ich po akej stránke. Nepáči sa mi skôr. Zas by musel byť nejaký orgán, ktorý by kontroloval tých občanov. Neviem si to predstaviť. Nejak sa mi to zdá, také za vlasy pritiahnuté, pretože aj finančná kontrola, aj programová kontrola, predsa to musí mať nejaké pravidlá, keď je to verejnoprávna televízia a neviem, samotnými občanmi, to je tak dosť povedané, no nijak. Neviem si predstaviť tú kontrolu. Skutočne si to neviem predstaviť. Pripadá mi to ako fráza.“

„Tam by bol problém určite v rozhodovaní a dohadovaní, že tá jednota názoru by tam bola podľa mňa neuskutočniteľná. Napríklad ako to vyplýva z našej politickej scény. Podľa mňa ten štát by tam mal mať nejaký podiel. Nemusel by to byť rozhodujúci, ale nejaký povedzme tridsať percentný.“

- ♦ jednou z charakteristík verejnoprávnej televízie, ktorú spontánne uvádzali diskutujúci, bola práve **blízkosť k divákovi**, snaha o vyhovieň jeho vkusu, požiadavkám. Respondenti to však nenazývajú kontrolou zo strany divákov. Podľa nich má mať divák verejnoprávnej televízie právo hovoriť do programovej skladby televízie a mal by mať aj právo vedieť, ako boli použité „jeho“ prostriedky, ktoré televízia získala z koncesionárskych poplatkov. V tejto súvislosti bola STV skôr kritizovaná, nenapĺňa tieto očakávania svojich divákov.

„Ťažko povedať, ako je realizovateľná tá kontrola občanov tej televízie, že kto ju kontroluje vlastne, keď ju majú kontrolovať občania, ktorí si za ňu platia, že by to malo byť možno aj nejak ináč dané proste, že tá možnosť tej kontroly by bola vlastne daná tým, že ten občan platí za televíziu. Trebárs neplatiaci by nemal možnosť to nijak kontrolovať a nijak sa zúčastňovať nejakých takých aktivít.“

„Ja hovorím, že bude fakt treba, aby viacej spolupracovali s občanmi, pretože zatiaľ, mne sa to osobne zdá, že bola využívaná doteraz len na získavanie tej verejnej mienky, pre tú alebo tú stranu, takže trošku sa odpolitizovať a viacej sa venovať problémom obyčajných ľudí. Hovorím, z rôznych strán, či keď majú problémy, ako som spomenul majetkovoprávne, alebo či majú problémy s deťmi, teraz sa rozmohli drogy, alebo iné problémy. Tá televízia by mala v prvom rade vyhľadať odborníkov a pomáhať týmto obyčajným ľuďom.“

6. NÁZORY NA KONCESIONÁRSKY POPLATOK

Medzi diskutujúcimi **prevažoval názor**, že koncesionárske poplatky by sa zo **súčasnej úrovne 75 Sk za mesiac už zvyšovať nemali**. Argumentácie tohto postoja sú rôzne: niektorí respondenti to odôvodňujú nízkou životnou úrovňou obyvateľstva (aj svojou vlastnou), iní zasa obavami z „nenapraviteľnosti“ STV. Tí, ktorí súhlasia so zvyšovaním koncesionárskeho poplatku, očakávajú od STV, že „sa zlepší“.

6.1. Prečo nezvyšovať koncesionársky poplatok

Aj vzhľadom na to, že väčšina diskutujúcich je presvedčená, že verejnoprávnu televíziu v našich podmienkach by mal financovať štát, prevláda názor, že koncesionárske poplatky sa ďalej zvyšovať nemajú. Mali by sa upraviť dotácie od štátu, resp. vyjasniť, na čo sa tieto prostriedky vynakladajú.

Najčastejším argumentom proti zvyšovaniu koncesionárskych poplatkov **bola zlá ekonomická situácia** obyvateľstva Slovenska – vysoký počet sociálne slabších obyvateľov, ktorí na zvýšené poplatky nebudú mať peniaze.

„Je kopec nezamestnaných na strednom a východnom Slovensku, ešte v Bratislave sa to dá ako tak, ale aj tu je ich dosť, ale sú oblasti kde by neprišla možno ani koruna alebo proste strašne málo a potom to by boli nekonečné súdy do aleluja a nič by nezískali asi tým.“

„Hlavne to ma tak mrzí a veľa ľudí na to hlavne nadáva, že dobre, keď už to išlo hore, v poriadku, však inflácia postupuje, ale čo sa týka toho vymáhania tých dlžníkov, že sa omešká o ten mesiac a má zaplatiť 5000 korún, nejaký chudák, ktorý povedzme mu nevyšlo ani na stravu alebo čo, a teraz to nezaplatil a teraz mu príde, čo ja viem, za pol roka zaplatiť tých 35000 a budú ho hnať. Ja si myslím, že to je taký dosť agresívny postoj. To znechucuje ľudí, a aj preto majú ten odpor k televízii.“

„Ja si myslím, že všetko by sa odvíjalo od toho hospodárstva štátu, lebo ak ja budem nezamestnaný, a teraz tá nezamestnanosť bude vysoká, a tí ľudia majú dať na tú televíziu a ešte nedostanú to, čo by mali, ja hovorím, že ten primeraný poplatok, to by mali výskumy tak isto zistiť, do akej výšky by bol schopný ten občan a ochotný zaplatiť. Mala by sa urobiť vzorka na obyvateľstve a z toho urobiť ten poplatok, lebo striktné povedať, aby televízia mohla žiť a treba jej platiť 400 korún, a možno že by sa ani nedostalo to očakávanie, čo by ten občan chcel, takže chcelo by to citlivo na to, aj na ten poplatok ísť a potom hovorím, ako som už spomínal, potom tá televízia by to musela aj vrátiť tomu občanovi v tom programe.“

„To je dosť diskutabilné, pretože ochota síce by mohla byť, len keby bolo z čoho. Vezmite si koľko tu máme nezamestnaných a koľko ich je. A teraz si predstavte, že ešte sa zvýšia poplatky za televíziu. Ono sa to povie, že tých 75, že to nič nie je, lenže to si vezmite, že nič za televíziu, nič za elektriku, nič za plyn, nič za to a z toho čo človek má, či si to môže dovoliť. Takže pochybujem, že keby prišlo k tomu financovať verejnoprávnu televíziu, a hovorilo by sa o zvýšení koncesionárskych poplatkov, že by ešte kdesi bolo u tých normálne, nehovorím u tej vyššej vrstvy, že tí by na to mali, ale vezmite si koľko je nezamestnaných mladých ľudí, dôchodcovia - ak by dal, takže už keď odrátate aj z toho dôchodku všetky tie poplatky tak vám toho moc nezostane. Takže aj tá verejnoprávna televízia by mohla tiež ísť len do tej, do ktorej by si to mohla za danej ekonomickej situácie dovoliť.“

Niektorí z diskutujúcich vyjadrili svoje obavy, že **STV** sa ani po zvýšení poplatkov **nezmení** – nebude kvalitnejšia čo sa vysielania týka, ba možno sa jej úroveň aj zhorší.

"Ja sa bojím, že budem platiť dajme tomu tých 175 korún a nebudem platiť za káblovku. Ale to by tá televízia musela spĺňať tie kritériá. A čo ak tá televízia ostane taká, ako bola? Ba ešte horšia? Bojím sa."

6.2. Prečo možno zvýšiť koncesionársky poplatok

Menšia časť diskutujúcich, ktorí súhlasia so zvýšením koncesionárskeho poplatku si myslí, že výsledkom by malo byť **zlepšenie STV**. Pozitívne zmeny očakávajú konkrétne v týchto smeroch:

♦ **zlepší sa jej program** – skvalitní programová štruktúra, ako aj programy samotné

„Ja Vám takto poviem. Keby bola taká, ktorá by mi vyhovovala, tak možno že tú stovku by som dala navyiac. Ale ja viem, že sú ľudia ešte odo mňa slabší, a neviem, čo by tí na to povedali. Viete? Čiže treba sa pozerať aj na tú slabšiu vrstvu tých ľudí.“

„Ja by som bola tiež ochotná platiť až salepší. Keď môžeme zaplatiť za káblovku, tak prečo by sa nezaplatilo aj za túto televíziu, keď by bolo tam čo sledovať. Lebo to, že najviac je toto STV pokryté, je široký región pokrytý, takže väčšinou túto STV má každý, tak si myslím, že by boli aj tí ostatní ochotní tiež, súhlasili by s tým, ktorí nemajú možnosť sledovania iných programov len týchto.“

„Ja neviem, ja si myslím, že ľudia akože sú ochotní zaplatiť. Prečo sú tie káblové televízie a fungujú? Pretože ľudia si ich platia a platia ich preto, pretože ich pozerajú. Keby ich nechceli pozeráť, ako vy hovoríte vlastne, tak ich neplatia. A keby to isté bolo vlastne aj s verejnoprávnu televíziou, že keby mali čo tam ľudia pozeráť, tak by vlastne sa nebúrili proti tomu, že my to nebudeme platiť. Keď majú čo pozeráť, zabáva ich. Keby ich zabávala STV, keby vzdelávala a keby mala tie relácie nejako usporiadané a vytvorené zaujímavo, tak vlastne ľudia by boli ochotní, si myslím, zaplatiť za to, čo chcú pozeráť a čo chcú vidieť. Môj názor.“

„Taká aká je momentálne tá Slovenská televízia, tak nie som spokojná s tým platením, keďže ju veľmi málo sledujeme. Ale keby vlastne sa zmenila tá štruktúra, tak potom by sme boli ochotní, myslím si, že zaplatiť niečo za to, prispievať na to, aby fungovala.“

♦ **sprehľadnia sa jej finančné toky**: oddlí sa, zverejnia sa jej príjmy a výdavky

„Tak mali by konečne vyložiť karty na stôl, ako to vlastne s tými financiami je. Rozumiete. Ťažko povedať, koľko by som ja dala. Mne by tá televízia chýbala. Ja by som bola za to, aby tá verejnoprávna naša slovenská tu bola. Len už nech sa zbavia starých dlhov. Nech jednoducho tie minulé roky uzavrujú, ale ako som aj včera alebo predvčerom čítala, nepredložil, nezverejnil pán riaditeľ Materák ten ekonomický audit. Jednoducho nech sa raz vyčistí stôl. Kde sú tie peniaze alebo kam išli. Jednoducho neviem. Je to hospodárenie neprehľadné. Ťažko povedať, koľko by to obnášalo, aký rozpočet financovania by verejnoprávnej televízii vyhovovalo. Očistenej, bez dlhov, bez všetkého. V tom prípade, keby som to vedela, by som sa k tomu vyjadrila.“

„Ja tak isto sa prikláňam k pani, že keby sme vedeli, mali sme trošku prehľad o tom vlastne, aké čiastky, z čoho sa všetko financuje a tak, tak možno, že každý by asi o niečo zvýšil, bol by ochotný zaplatiť. Ale za takýchto podmienok, za tohto vysielania, ja myslím, že to je aj veľa, čo platíme za ten čas.“

„Ja tak isto. Hovorím, prispievať áno, len hovorím, to by musela byť štruktúra konkurencieschopná s inými, no a potom by sa dalo debatať. No a človek by musel vedieť za čo platí. Ako sa teraz hovorí, že každý ponúka tovar a človek si musí rozmyslieť, či dám na to alebo nedám.“

„Áno, vyslovene, aby jeden prišiel a rozsekol to. Povedal tak dobre, budeme sa uberať takouto cestou, koniec takýmto všelijakým žabomyším vojnám a vyhováraniam, že teda niet peňazí. No tak niekde tie peniaze musia utekať. To je tak, ako hovoril aj kolega, 100 miliónov korún, nie je až taká malinká položka a keď teda niekto taký deficit veľký spravil, asi by mal za to niešť aj náležitú zodpovednosť. A keď už teda hovoríme o verejnoprávnej televízii, tak by mala byť aj s tým, že mala by dávať viac priestoru aj tej druhej strane, že nie len propagovať iba tú jednu firmu, keď to tak nadnesene poviem, ale teda nech by tam dostali priestor jedni aj druhí. Čo sa zatiaľ ozaj iba len hovorí, ale ako hovoria Česi, že „skutek utek“.“

◆ **viac bude „načúvať hlasu ľudu“:** zistí si názory divákov a bude sa snažiť nimi riadiť

„Ludia by mali dostávať podstatne väčší priestor v tej televízii. Ako takéto radoví občania, my teda daňoví poplatníci a koncesionári, že predsa častejšie by mohli tam byť odvysielané - poviem raz za nejakých štrnásť dní, že by sa teda tam ten pán Materák pred tú kameru posadil a nech teda povie. Trebárs to, čo svojho času robieval Rusko v Markíze, keď bol ešte generálny riaditeľ, že? Hľba listov, či ako si to urobili, to je ich záležitosť technická, ale predsa len, že by trebárs aj ten pán Materák alebo ním poverený zodpovedný človek, že by teda jeden z východu, druhý zo západu, zo stredy a tak by povedali: nám sa páči toto, to je ako sme si my tuto teraz rozprávali, že toto mi tam chýba. Podľa mňa vtedy by to tiež bol taký určitý krôčik k tomu, aby sa mohla tá verejnoprávna tou verejnoprávnu aj stať a nielen sa iba tým menom honosiť.“

„Ja určite by som bola ochotná. Určite by som bola ochotná a by som podporila.... keby viac hľadeli na názor ľudí, že buď viac chodiť medzi ľuďmi alebo sa ich pýtať. Keby viac brali ohľad na ľudí, že čo tam chcú vidieť a troška spestriť ten program, ale podľa tých ľudí, čo si to platia, že ozaj viac sa buď medzi nimi pohybovať, pýtať sa alebo teda žiadať, nech napíšu alebo tak. Ale ochotná by som určite bola a bola by som rada keby taká televízia fungovala.“

"Prečo mám platiť koncesionársky poplatok, ak STV nepozerám"

Niektorým respondentom nie je jasné, prečo by mali platiť koncesionársky poplatok, ak ich vysielanie STV **nezaujíma, neoslovuje, nesledujú ho**. Koncesionársky poplatok vnímajú podobne ako platbu za káblovú televíziu, kde si človek z televíznych staníc vyberá a platí za tie, ktoré pozerať chce.

„Áno, ale aby ich nezvyšovali, pretože veľa ľudí ani nepozerá STV, veľmi aj tým argumentujú, že „nepozerám túto televíziu, že prečo mám platiť tento poplatok“.“

„Potom treba rátať aj s ľuďmi, ktorí to vôbec nepozerajú a tiež musia platiť, takže zase platiť za nič?“

„Bolo veľa názorov na toto platenie, ako koncesionárske. Veľa ľudí ako s tým nesúhlasilo, no a to je vlastne ten dôvod. Keď to nechcem pozerať a mám za to platiť, tak sa mi to nepáči.“